

NCE

Nota de Conjuntura
Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana
i el seu entorn
Informe trimestral

Número 79
Gener de 2014

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Economia
i Coneixement**

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 79. Gener del 2014

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Coneixement**

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General de Política i Promoció Econòmica

Rambla de Catalunya, 19-21

08007 Barcelona

<http://gencat.cat/economiaiconeixement>

Maquetació

Montserrat Romagosa Huguet

Redacció

Direcció General de Política i Promoció Econòmica,
amb la col·laboració de la Direcció General de Política
Financera, Assegurances i Tresor en els temes monetaris i
financers

Data de tancament: 31 de gener de 2014

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	5
2. El producte interior brut	13
3. El comerç exterior	23
4. El mercat de treball	28
5. L'evolució dels preus i dels salaris	35
5.1. L'evolució dels preus	35
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	41
6. El sector financer	46
6.1. Les entitats de dipòsit	46
6.2. El mercat de valors	52
7. El sector públic	59
8. Recull d'indicadors	66
Requadre 1. La renda familiar disponible bruta a les comarques catalanes	70
Requadre 2. El règim de tinença dels habitatges a Catalunya	76
Requadre 3. Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014	79

Els trets més destacats

- El PIB mundial (i també els de la zona euro i d'Espanya) presenten millors perspectives per al 2014. Però les tensions financeres dels països emergents han generat noves incerteses.
- El quart trimestre del 2013 el PIB de l'economia catalana ha augmentat un 0,4 % en termes inter trimestrals i ha intensificat el creixement dels trimestres anteriors. Els resultats milloren especialment al sector de serveis i la indústria, gràcies a la recuperació de la demanda interna i externa. El PIB anual mitjà cau un 0,6 %.
- El nombre de turistes estrangers assoleix un nou rècord de visitants, però el turisme estatal continua baixant. Millora el saldo de la demanda exterior de béns, perquè les exportacions creixen un 0,7 % i les importacions es redueixen (un 3,6 %).
- Segons l'EPA, el quart trimestre del 2013, l'ocupació laboral s'incrementa un 1,9 % a Catalunya. La major part dels llocs de treball que s'han creat són de caràcter temporal o a temps parcial. La taxa d'atur se situa en un 22,3 %.
- Els preus es desacceleren amb intensitat els darrers mesos de l'any i la inflació tanca el desembre amb una taxa del 0,2 %, inferior a les d'Espanya i la zona euro. L'indicador avançat de preus d'Espanya mostra que la tendència a la baixa es manté durant el gener.
- Les tarifes dels convenis col·lectius es desacceleren el 2013 i els salaris efectius ordinaris disminueixen un 0,6 % els tres primers trimestres del 2013.
- El tercer trimestre del 2014 la caiguda del crèdit bancari al sector privat es manté estable en un -10,4 % i la taxa de morositat se situa per sobre d'un 13 %. Els dipòsits bancaris repunten en un 3,9 %.
- El 2013 l'IBEX 35 guanya un 21,4 % després de tres anys consecutius de pèrdues. A mitjan gener les tensions financeres dels països emergents interrompen la tendència a l'alça.
- L'estat d'execució pressupostària del sector públic administratiu de la Generalitat mostra que fins al novembre del 2013 els ingressos s'incrementen un 1,8 % i les despeses es redueixen un 2,6 %. La recaptació tributària de la Generalitat augmenta un 13,3 %, i la de l'Estat a Catalunya, un 3,8 %.

1.

L'entorn de l'economia catalana

L'economia internacional creix amb un bon ritme, però les tensions financeres de les economies emergents poden deteriorar la situació si es produeix un contagi

L'optimisme sobre l'economia global va millorar durant la segona meitat del 2013, sobretot perquè les perspectives dels EUA i la zona euro eren més favorables. No obstant això, les darreres setmanes de gener s'ha produït un nou episodi de forta tensió financera, que s'ha iniciat a l'Argentina i s'ha transmès cap a algunes economies emergents, que han experimentat sortides de capital i fortes depreciacions de moneda.

Previsions de creixement econòmic

(% de variació interanual del PIB)

	2013	Projeccions		Diferència respecte de les projeccions d'octubre del 2013	
		2014	2015	2014	2015
Economia mundial	3,0	3,7	3,9	0,1	0,0
Economies avançades	1,3	2,2	2,3	0,2	-0,2
Estats Units	1,9	2,8	3,0	0,2	-0,4
Japó	1,7	1,7	1,0	0,4	-0,2
Unió Europea					
Regne Unit	1,7	2,4	2,2	0,6	0,2
Zona euro	-0,4	1,0	1,4	0,1	0,1
Alemanya	0,5	1,6	1,4	0,2	0,1
França	0,2	0,9	1,5	0,0	0,0
Itàlia	-1,8	0,6	1,1	-0,1	0,1
Espanya	-1,2	0,6	0,8	0,4	0,3
Economies emergents i en desenvolupament	4,7	5,1	5,4	0,0	0,1
Xina	7,7	7,5	7,3	0,3	0,2
Índia	4,4	5,4	6,4	0,2	0,1
Rússia	1,5	2,0	2,5	-1,0	-1,0
Amèrica llatina	2,6	3,0	3,3	-0,1	-0,2
Àfrica subsahariana	5,1	6,1	5,8	0,1	0,1
Orient Mitjà i nord d'Àfrica	2,4	3,3	4,8	-0,3	0,7

Font: *World Economic Outlook Update*, FMI (gener de 2014).

Una part d'aquestes tensions té a veure amb el fet que la Reserva Federal dels EUA ha començat a disminuir gradualment els estímuls monetaris (procés que ha rebut el nom de *tapering*). Aquest canvi en la política monetària, la millora del creixement dels països avançats (sobretot als EUA) i la desacceleració en algunes economies emergents han provocat que els inversors comencin a desconfiar de mercats pels quals van apostar de manera destacada quan les economies avançades van entrar en crisi. Tot plegat, ha generat noves incerteses. Preocupa que aquest augment de la volatilitat financera s'acabi contagiant a escala global i que representi una amenaça per al panorama més optimista que es dibuixava fa poques setmanes.

L'FMI preveu que enguany el creixement internacional s'accelerará fins a un 3,7 %, sobretot perquè millorarà la situació de les economies avançades

A mitjan gener, abans de l'episodi d'inestabilitat financera de les economies emergents, l'FMI va publicar una actualització del *World Economic Outlook*. En aquest informe l'FMI estima que aquest any el creixement mundial s'accelerará, sobretot perquè s'ha reforçat la recuperació als països avançats: el PIB mundial va créixer un 3 % l'any 2013 i avançarà un 3,7 % el 2014 i un 3,9 % el 2015. Així mateix, s'estima que el comerç mundial, que també presenta una dinàmica favorable, accentuarà el creixement fins a un 4,5 % enguany. Però al mateix temps que creix el PIB també ho fa la desigualtat de la renda entre individus. El Fòrum Econòmic Mundial, en el document *Outlook of the Global Agenda 2014*, dóna l'alerta sobre l'increment de la pobresa als països de renda mitjana i assenyala que la desigualtat és la segona tendència més preocupant a escala mundial.

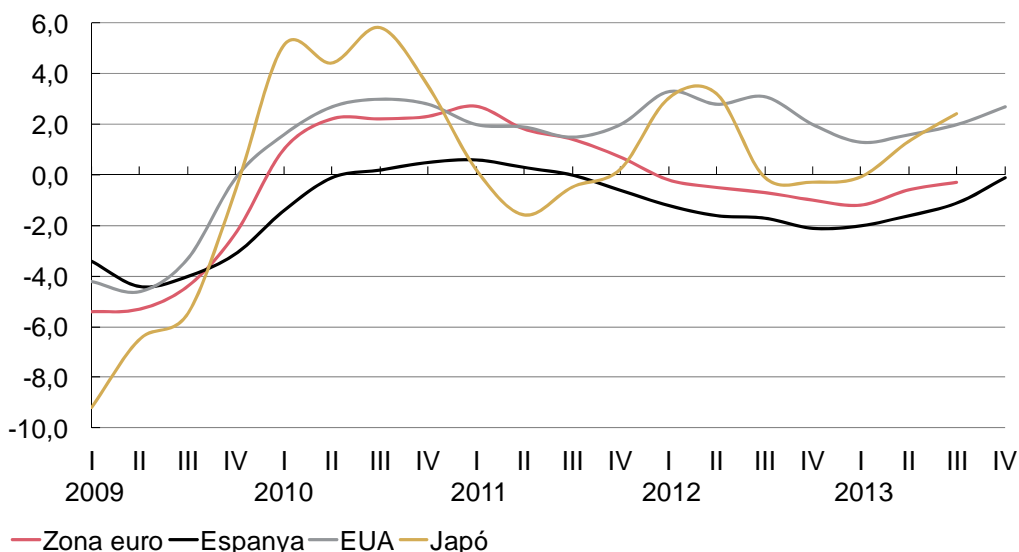
La millora dels fonaments de les economies avançades provoca el retorn de capitals que abans buscaven rendibilitat als països emergents

Tot i que les perspectives de les economies avançades milloren, gran part d'aquests països continuen mostrant un excés de capacitat i un creixement del PIB inferior al que podrien arribar a tenir, de manera que convé que la política monetària mantingui un to expansiu mentre no culmini la consolidació fiscal. En el cas particular de la zona euro, tot i que les condicions de finançament han millorat —sobretot per als governs—, hi persisteix la fragmentació financera, alhora que la inflació cau fins a taxes molt baixes. En aquest cas, l'FMI suggereix que, si es vol evitar la deflació a la UEM, el BCE ha de considerar mesures addicionals per reanimar el crèdit i la demanda interna.

L'activitat econòmica s'accelera als EUA, que creixeran un 2,8 % el 2014, gràcies a la suavització de l'ajust fiscal

L'expansió econòmica es manté als Estats Units. L'any 2013 s'ha tancat amb un creixement més gran del previst, d'un 1,9 %, que cal atribuir a la bona evolució de la segona meitat de l'any. La demanda interna accelera el ritme (gràcies al consum privat i, sobretot, a la inversió) i la producció industrial manté una dinàmica positiva. Els indicadors del sector immobiliari mostren un to favorable, tot i que amb un creixement més pausat que fa uns mesos. En aquest context, l'FMI preveu que el 2014 el creixement dels EUA s'accelerará fins a un 2,8 %, gràcies a un ajust fiscal que serà menys intens que el que ha tingut lloc en anys anteriors. A més, l'acord pressupostari que recentment ha aprovat el Senat garanteix el finançament per a l'exercici 2014, aclareix l'estratègia de consolidació i evita la possibilitat que es torni a produir un tancament del Govern federal com el de l'octubre passat. De cara al 2015, l'FMI pronostica un creixement d'un 3 %, lleugerament inferior al que preveia el mes d'octubre, per l'impacte negatiu que algunes mesures d'ajust fiscal que s'han prorrogat fins al 2015 exercirà sobre l'activitat econòmica.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE i Bureau of Economic Analysis.

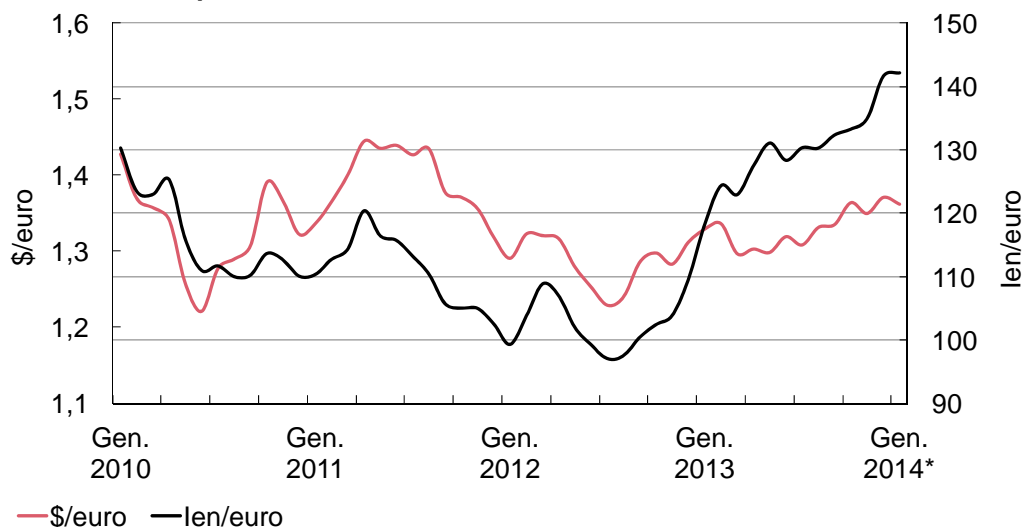
D'altra banda, com ja s'ha comentat abans, el gener la Reserva Federal ha començat a reduir les compres de títols de deute públic i hipotecari, i ha decidit que el mes de febrer en farà una nova reducció, tot i la inestabilitat financera de les economies emergents. En definitiva, el volum de compres s'ha reduït de 85.000 milions de dòlars a 65.000 milions. Al mateix temps, s'ha produït un relleu en la presidència de la Reserva Federal, ja que Ben Bernanke ha finalitzat el

mandat de vuit anys i l'ha substituït Janet Yellen. No es preveu que hi hagi gaires canvis en el to acomodatiu de la política monetària actual, que mantindrà els tipus d'interès en mínims fins que la taxa d'atur baixi de manera substancial.

Al Japó el PIB mantindrà el ritme de creixement (1,7 %), en un context de forta depreciació del ien

L'economia japonesa manté una evolució notablement positiva, de manera que l'FMI ha revisat a l'alça la seva previsió del PIB per al 2014 (estima que creixerà un 1,7 %, tant com l'any 2013). La pujada de l'impost sobre el consum que ha tingut lloc a principis del 2014 es compensarà amb estímuls fiscals de caràcter temporal. Així mateix, la inversió s'orienta a l'alça, gràcies a la millora dels beneficis empresarials. D'altra banda, la forta depreciació que ha registrat el ien el darrer any ha impulsat les exportacions; ara bé, la pèrdua de dinamisme de la Xina i les tensions financeres d'algunes economies emergents també poden afeblir la demanda externa del Japó. De cara al 2015, l'FMI preveu que l'economia japonesa suavitzarà el creixement fins a un 1 %.

Evolució del tipus de canvi de l'euro

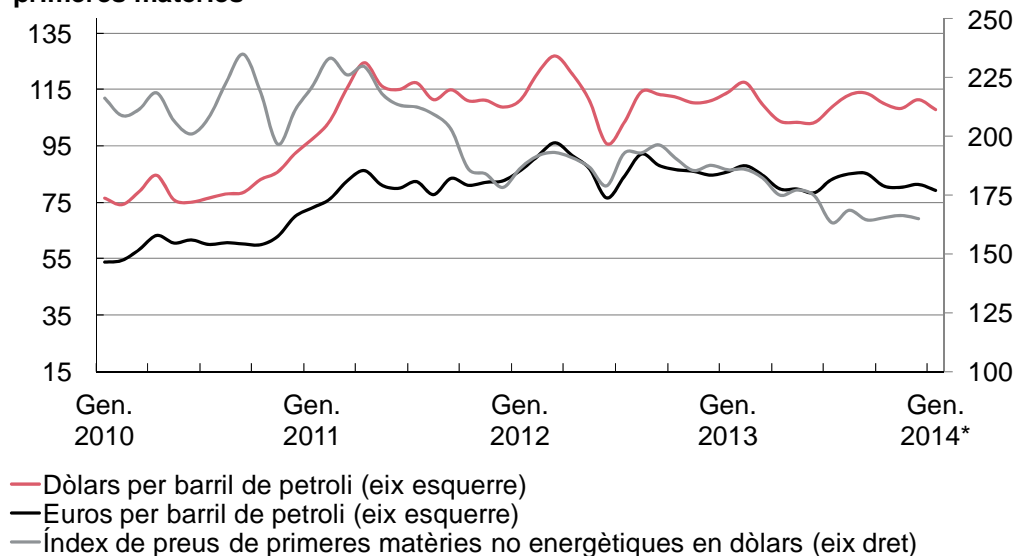
*La darrera dada del 2014 correspon al preu mitjà de l'1 al 20 de gener del 2014.
Font: BCE.

Les economies emergents més afectades per la crisi de divises presenten grans desequilibris exteriors i macroeconòmics

L'FMI preveu que el creixement de les economies emergents s'accelerarà lleugerament, amb un ritme superior a un 5 %, tant el 2014 com el 2015. Per regions, es preveu que les evolucions més febles

correspondran a l'Amèrica llatina (creixerà un 3 % el 2014 i un 3,3 % el 2015), Rússia (no superarà el 2,5 %) i els països de l'est d'Europa (aproximadament, creixeran un 3 %). Els països asiàtics continuaran liderant el creixement de les economies emergents (creixeran més d'un 6 %), tot i la desacceleració econòmica de la Xina. Cal dir que el creixement de les economies emergents, que és inferior al que indica la seva tendència històrica, es pot reduir si hi persisteix la tensió financera.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les primeres matèries

*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 23 de gener del 2014.
 Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia i Competitivitat.

La por de les conseqüències d'un replegament de la política monetària dels EUA va provocar un primer episodi d'inestabilitat financera el maig del 2013. Ara, la posada en marxa d'aquest replegament ha coincidit amb la crisi argentina: la desconfiança que ha generat l'elevada inflació i l'ampli dèficit per compte corrent ha alimentat tanta pressió baixista sobre el peso que, quan les autoritats econòmiques han abandonat algunes polítiques d'intervenció canviària, s'ha depreciat molt intensament, un 18 % (la depreciació més forta en dotze anys). L'enfonsament de la moneda argentina ha provocat efectes encadenats: depreciació d'altres divises de països emergents (Turquia, Sud-àfrica, l'Índia, el Brasil, etc.), sortida de capital exterior, descensos en les borses i augment de les primes de risc d'alguns d'aquests països. Davant d'aquesta situació, alguns governs han pres mesures contundents, com la pujada de tipus d'interès a l'Índia, a Sud-àfrica i, sobretot, a Turquia. En tot cas, la sensació general és que la desconfiança inversora s'explica, en gran part, perquè el creixement de les economies emergents ja no és tan dinàmic com fa uns anys i també perquè alguns d'aquests països comencen a acumular desequilibris macroeconòmics importants. En aquest sentit, cal destacar l'ampliació

dels desequilibris exteriors que s'han derivat de la caiguda dels preus de les matèries primeres, la qual cosa ha perjudicat especialment alguns països emergents exportadors. I tot això succeeix en un moment en què l'economia dels EUA es mostra sòlida i es redueixen gradualment els estímuls monetaris extraordinaris que es van posar en marxa amb la crisi.

Tot i que el creixement econòmic es desaccelerará una mica a la Xina (arran de mesures que moderaran el crèdit), serà superior al 7 %

El creixement econòmic de la Xina corresponent al 2013 coincideix amb el de l'any 2012: un 7,7 %. Ara bé, l'FMI estima que aquest creixement es reduirà una mica, de manera que el 2014 serà d'un 7,5 %, i el 2015, d'un 7,3 %. Tanmateix, de moment sembla que la inestabilitat d'altres economies emergents afecta poc la Xina, si bé hi ha indicis que es refreden l'exportació i la demanda interna (en part per les mesures que contribueixen a elevar el cost del capital i frenar l'impuls del crèdit).

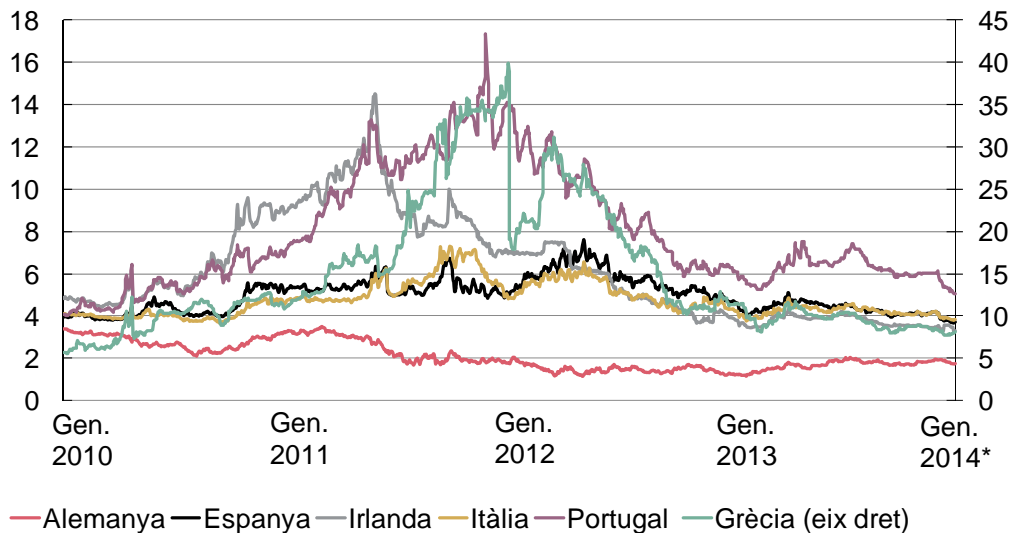
La zona euro continua recuperant-se, però amb una fragilitat encara notable

A la zona euro la recuperació continua en marxa, tot i que amb un ritme modest. L'FMI preveu que el PIB —que l'any 2013 s'ha reduït un 0,4 %— el 2014 tornarà a registrar valors positius (d'un 1 %) i el 2015 assolirà un 1,4 %. Això no obstant, la fragilitat encara és alta, ja que no s'ha eliminat la fragmentació financera, alhora que l'endeutament privat i públic d'algunes economies continua tenint valors molt elevats. Això impedeix que la demanda interna creixi amb solidesa, la qual cosa explica que la inflació se situï en taxes mínimes (un 0,8 % interanual el desembre). Nogensmenys, s'espera que l'activitat es vagi reforçant els mesos vinents, com a conseqüència de la millora de l'estabilitat financera (les primes de risc s'han relaxat força), el to més positiu de la inversió empresarial i la suavització de l'ajust fiscal. Alguns indicadors recents, com l'índex PMI, que ha assolit el nivell més alt en 31 mesos, confirmen la consolidació de la recuperació. També s'espera que es mantingui la contribució positiva de la demanda externa, tot i que la inestabilitat financera de les economies emergents pot comportar que l'evolució sigui menys favorable.

L'anàlisi per països posa de manifest que, majoritàriament, es tornen a registrar valors positius. L'FMI espera que Alemanya creixerà un 1,6 % el 2014 i un 1,4 % el 2015; en el cas de França, les previsions de creixement són d'un 0,9 % el 2014 i d'un 1,5 % el 2015. Fora de la zona

euro, destaca la millora del Regne Unit, que es fonamenta en la recuperació de la confiança, unes condicions de crèdit més favorables i una evolució positiva del mercat de treball. Les previsions de l'IFM són d'un creixement del 2,4 % el 2014 i del 2,2 % el 2015.

Evolució del rendiment del deute públic a deu anys (%)

Nota: les dades arriben fins al 22 de gener del 2014.
Font: Banc d'Espanya, Reuters i Bloomberg.

Europa ha de reforçar el creixement econòmic si vol reduir de manera efectiva els valors rècord que ha assolit l'atur, especialment en algunes economies del sud. Així mateix, la zona euro ha de continuar avançant en dues grans prioritats econòmiques: la reducció de l'elevat grau d'endeutament i la consecució de la unió bancària com a element clau d'estabilitat financera. En aquest sentit, és necessari que es posi en marxa la primera fase de la unió bancària i que l'execució de les proves d'estrès bancari del BCE proporcionin un marc reforçat que permeti restaurar la confiança i reactivar el crèdit als països perifèrics.

Pel que fa a l'economia espanyola, l'FMI revisa a l'alça les previsions i estima que el 2014 creixerà un 0,6 %

L'economia espanyola ha continuat mostrant un to més positiu els darrers mesos. L'avanç del PIB que ha publicat l'INE confirma que el creixement del quart trimestre és d'un 0,3 % (corregit dels efectes estacionals i de calendari), l'increment intertrimestral més gran des de l'any 2008. Sembla, per tant, que es deixa enrere la segona fase de recessió, caracteritzada per la fragmentació financera, la retroalimentació dels riscos sobirans i bancaris, i l'adopció de forts ajustos fiscals. En aquesta segona fase el PIB espanyol ha disminuït un 1,6 % l'any 2012 i un 1,2 % l'any 2013. La millora del quart trimestre del 2013 respon a la reducció de la caiguda de la demanda interna (el

repunt de la confiança i la disminució de l'ajust fiscal han ajudat a moderar-la). L'FMI, que estima que l'economia espanyola continuarà millorant els mesos vinents, ha revisat a l'alça les seves previsions: enguany creixerà un 0,6 % (en la previsió anterior, un 0,2 %) i el 2015 un 0,8 %. Amb aquesta revisió, les previsions de l'FMI per al 2014 s'apropen a les del Govern espanyol (un 0,7 %).

La millora de les condicions financeres del deute públic espanyol no acaba de traslladar-se al crèdit de famílies i empreses

Els darrers mesos la prima de risc del deute públic espanyol s'ha continuat reduint als mercats secundaris, la qual cosa s'ha traduït en una recaiguda del cost de finançament de les noves emissions del Govern espanyol. Així i tot, les condicions de finançament es mantenen altament restrictives en el cas de llars i pimes. D'altra banda, la informació més recent de la balança de pagaments suggereix que s'estan afeblint les exportacions espanyoles, la qual cosa dificulta la correcció de l'alt endeutament amb l'exterior. Finalment, cal destacar que la lleu millora de l'economia espanyola encara es percep poc al mercat de treball: tot i que l'ocupació ha desaccelerat la caiguda, manté la tendència a la baixa en termes interanuals i la taxa d'atur continua registrant valors rècord (26 %).

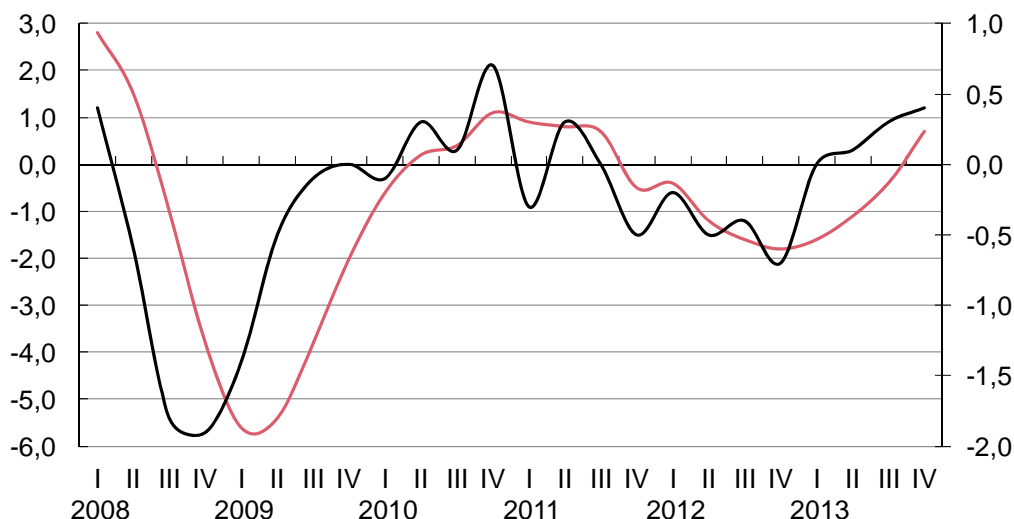
2.

El producte interior brut

L'economia catalana continua a l'alça i creix un 0,4 % intertrimestral el quart trimestre del 2103

Els resultats de l'economia catalana han anat millorant progressivament durant el 2013, de manera que, segons l'estimació d'avanç de dades que elaboren conjuntament l'Idescat i el Departament d'Economia i Coneixement, el PIB intertrimestral del quart trimestre ha augmentat un 0,4 %. La variació interanual del PIB ha tornat a tenir valors positius (un 0,7 %), la qual cosa no succeïa des de mitjan 2011. El PIB anual mitjà del 2013 s'ha reduït un 0,6 %, mentre que el 2012 ho va fer un 1,3 %.

Evolució del PIB a Catalunya

— % de variació interanual (eix esquerre)

— % de variació intertrimestral (eix dret)

Font: Idescat i Departament d'Economia i Coneixement.

L'evolució positiva de l'economia ha permès que durant el quart trimestre es creés ocupació neta

Com s'ha analitzat en el capítol anterior, la relaxació de les tensions financeres ha permès que els darrers mesos s'hagin reduït les primes de risc del deute sobirà, s'hagin recuperat guanys al mercat de capitals i hagi millorat la confiança dels consumidors i de les empreses.

L'afirmament de la recuperació de l'economia mundial i el comerç internacional han repercutit en l'economia catalana, que ha augmentat la demanda de turisme procedent de l'exterior i ha mantingut el volum d'exportacions de béns, que a hores d'ara és un 18 % superior al que hi havia abans de la crisi. D'altra banda, tot i que encara hi ha desequilibris importants –que es deriven, especialment, de l'elevat volum d'endeutament–, la recuperació de la confiança ha moderat la caiguda de la demanda interna, malgrat l'esforç que comporten les mesures de consolidació dels comptes públics de la Generalitat. La recuperació del creixement positiu del PIB ha estat possible gràcies a les millores de productivitat i competitivitat que han tingut lloc durant els darrers anys. La conseqüència més explícita de la recuperació de l'economia catalana és que, per primera vegada des que es va iniciar la crisi, s'ha creat ocupació neta: el darrer trimestre del 2013 el volum de llocs de treball ha augmentat un 1,9 % interanual. Així i tot, aquesta recuperació encara és feble i el panorama internacional ha tornat a mostrar-se inestable durant el mes de gener, especialment pel que fa a les economies emergents, que precisament són les més dinàmiques i les que els darrers anys han impulsat més el creixement mundial.

Evolució del PIB a Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	Mitjana anual del 2012	2013				
		Mitjana anual	1r trimestre ¹	2n trimestre ¹	3r trimestre ¹	
Agricultura	-8,0	3,7	-5,9	4,1	7,5	9,4
Indústria	-1,1	0,7	-0,3	0,6	1,1	1,3
Construcció	-7,5	-5,6	-6,7	-5,8	-5,3	-4,7
Serveis	-0,5	-0,3	-1,3	-1,0	-0,1	1,1
PIB pm	-1,3	-0,6	-1,6	-1,1	-0,4	0,7

¹Dades dels tres primers trimestres del 2013 revisades per l'Idescat el gener del 2014.

²Dades d'avanç.

Font: Idescat i Departament d'Economia i Coneixement.

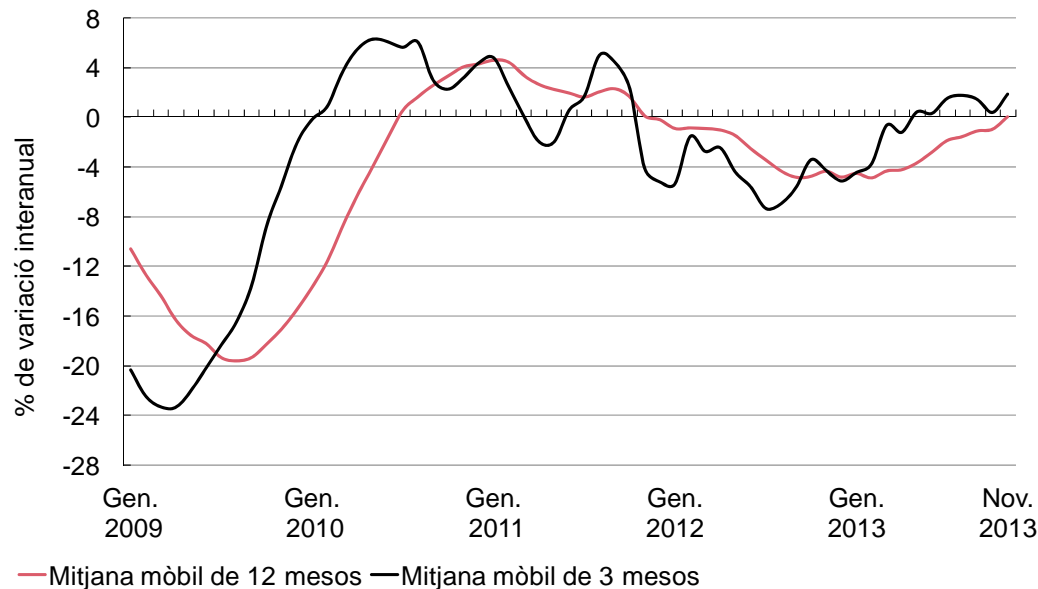
El sector industrial continua a l'alça i augmenta el VAB un 0,7 % en el conjunt de l'any

Durant el 2013 el comportament del sector industrial ha registrat una evolució cada vegada més positiva, de manera que la taxa de variació interanual s'ha situat en un 1,3 % el quart trimestre. El VAB anual mitjà d'aquest sector ha augmentat un 0,7 %, mentre que el 2012 va disminuir un 1,1 %. Malgrat que les expectatives són positives, cal tenir en compte que el volum de producció industrial del 2013 és més d'un 20 % inferior al de finals del 2007 i que la recuperació encara és feble. Amb tot, l'indicador de clima industrial, que sintetitza les enquestes de confiança en la indústria, millora el desembre del 2013 (no hi ha dades posteriors), la qual cosa avala la continuïtat de l'evolució positiva del

sector. L'esforç d'internacionalització que moltes empreses han dut a terme durant els darrers anys i l'aportació positiva del sector exterior han pal·liat la forta contracció de la demanda interna, però, a diferència d'altres vegades, la recuperació de la producció industrial durant el 2013 no s'ha centrat en l'impuls de les exportacions internacionals, que han mantingut una dinàmica feble.

Evolució de l'índex de producció industrial

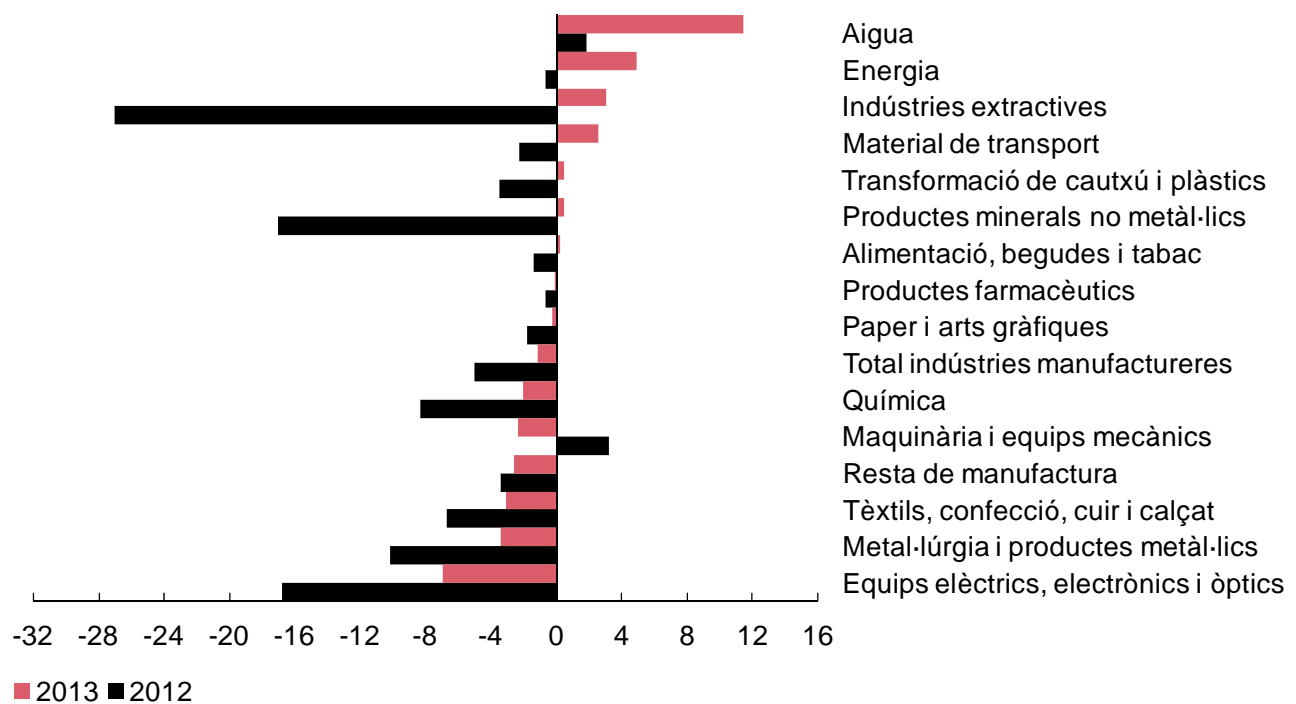
(dades amb els efectes de calendari corregits)

Font: Idescat.

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil de 12 mesos fins al novembre (% de variació interanual)

Font: Idescat i INE.

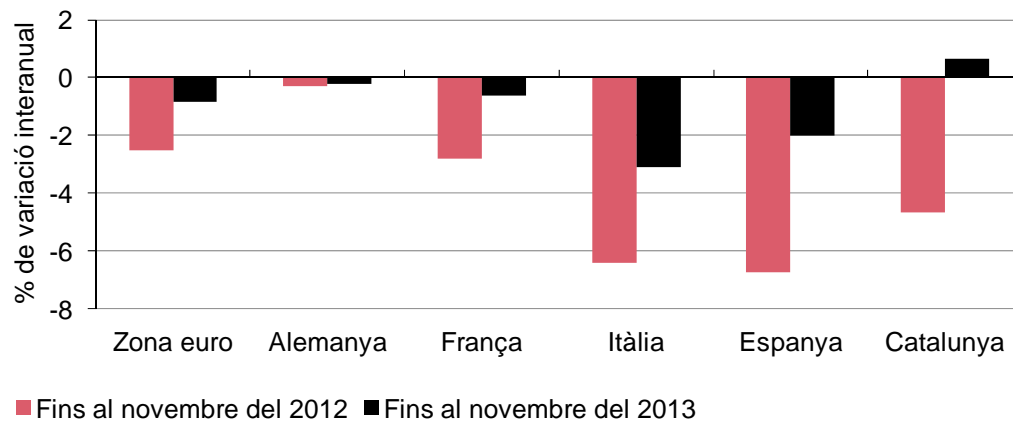
Per branques d'activitat, els creixements mitjans dels darrers dotze mesos (fins al novembre) que destaquen més corresponen a l'aigua, l'energia, les indústries extractives i el material de transport. D'altra banda, les branques que mostren un comportament més negatiu són la d'equips elèctrics, electrònics i òptics, la de metal·lúrgia i productes metàl·lics i la de tèxtils, confecció, cuir i calçat.

L'evolució de la producció industrial és més positiva a Catalunya que a la zona euro

Encara que durant la crisi el retrocés de la producció industrial ha estat menys pronunciat a la zona euro que a Catalunya, la dinàmica recent és millor a Catalunya. En efecte, durant els onze primers mesos del 2013 la producció industrial catalana ha crescut, mentre que en el conjunt dels 18 països de la zona euro els resultats d'aquest període, que també han millorat, encara són negatius. El creixement de Catalunya és especialment elevat si es compara amb els d'Itàlia i Espanya.

Evolució de la producció industrial a la zona euro

(dades acumulades durant l'any fins al novembre, amb els efectes de calendari corregits)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

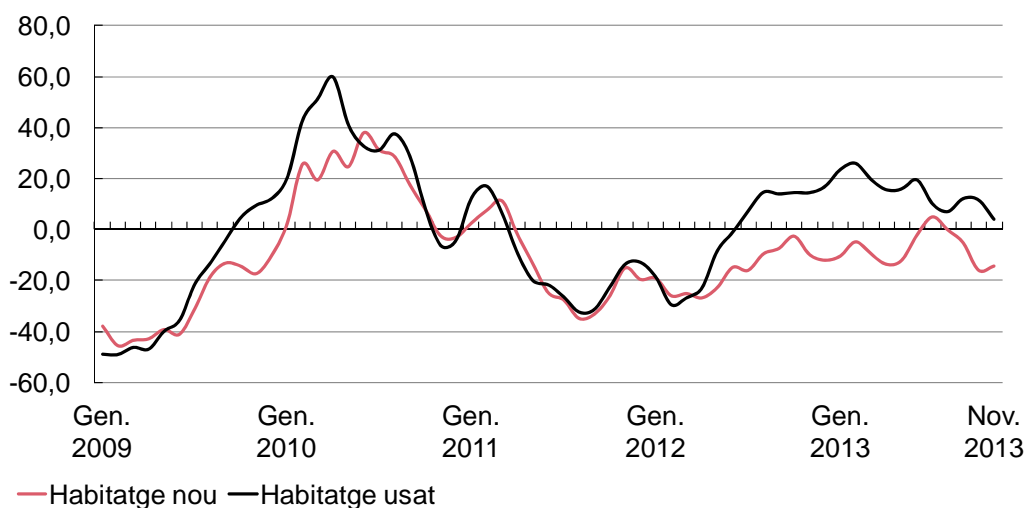
Es modera la crisi al sector de la construcció

La dinàmica negativa de l'activitat del sector de la construcció s'ha moderat durant el 2013. El VAB d'aquest sector ha disminuït un 4,7 % el darrer trimestre i un 5,6 % en el conjunt de l'any, mentre que el 2012 es va reduir un 7,5 %. L'activitat del sector d'habitatge i el nombre d'habitatges iniciats estan en mínims. D'altra banda, els preus del sector s'han continuat ajustant a la baixa durant el 2013, per bé que se n'ha moderat la caiguda, la qual cosa pot ser indicatiu d'un canvi de

tendència. També apunta en aquesta direcció la compravenda d'habitatges nous, que ha tornat a baixar (un 7,4 % durant els tres primers trimestres del 2013), tot i que menys de la meitat que ho va fer l'any passat. D'altra banda, el mercat d'habitatge usat, que ha estat molt actiu durant tot l'any, s'ha increment un 12,8 %. En el cas del subsector d'obra civil, l'activitat s'ha tornat a veure afectada per la reducció de la inversió pública, per bé que l'augment de la licitació oficial (d'un 36 %) n'ha millorat les expectatives.

Compravenda d'habitatge

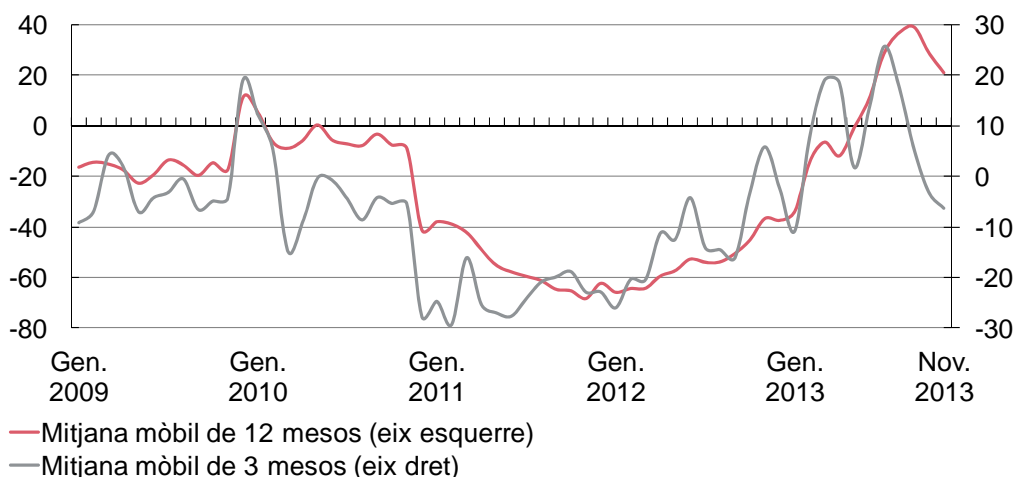
(variació interanual de la mitjana mòbil de 12 mesos)

Font: INE.

Evolució de la licitació oficial

(variació interanual)

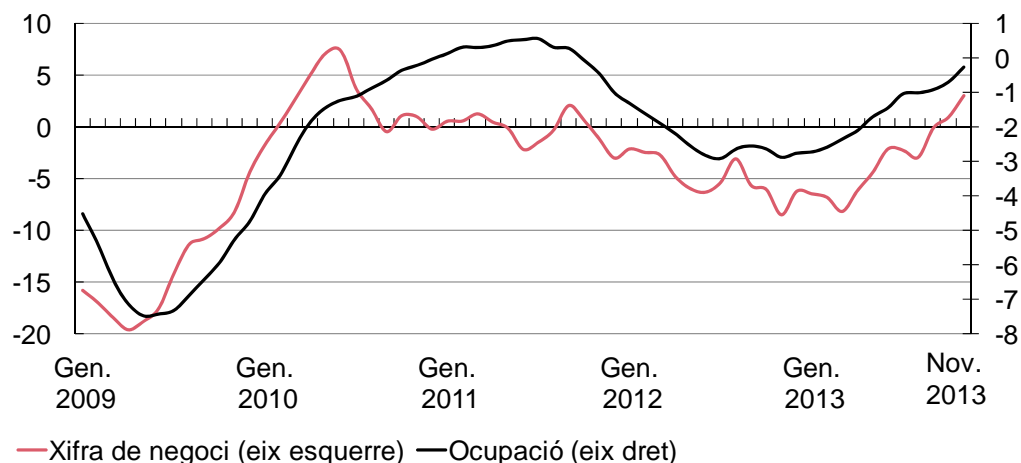

Font: Seopan.

El sector de serveis recupera el creixement positiu el quart trimestre del 2013

Després de caure durant sis trimestres consecutius, la taxa de variació interanual del VAB del sector de serveis ha tornat a registrar valors positius: ha crescut un 1,1 % el quart trimestre del 2013. Amb aquesta recuperació, la variació anual mitjana del sector s'ha situat en un -0,3 %, mentre que l'any anterior la taxa va ser -0,5 %. El creixement de l'ocupació que ha experimentat l'economia catalana durant els darrers mesos de l'any s'ha concentrat en les activitats de serveis, la qual cosa posa de manifest el canvi de tendència d'aquest sector. Durant els darrers mesos de l'any la millora de les activitats de mercat del sector de serveis ha estat generalitzada; n'és una mostra l'augment del volum de negoci dels indicadors d'activitat del sector. En aquest sentit, destaca el subsector del comerç, que ha recuperat la trajectòria de creixement, gràcies a la millora del consum privat. De totes maneres, aquests bons resultats s'han de matisar, perquè, en part, són el resultat de la comparació amb uns mesos de l'any 2012 que van rebre l'efecte negatiu de la pujada dels tipus impositius de l'IVA. El balanç de la part del sector que correspon a les activitats de no-mercat és menys positiu, perquè l'ajust dels comptes públics afecta directament aquests tipus d'activitat.

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis (variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

Font: INE.

El 2013 l'afluència de turisme estranger ha augmentat un 8 %, i la seva despesa turística, un 13,4 %

El 2013 s'ha assolit un nou rècord d'afluència del turisme internacional, que ha superat el rècord anterior, del 2007. En total, 15.588 milers de turistes han triat Catalunya com a primera destinació dins l'Estat, xifra que si es compara amb la de l'any anterior representa

un creixement del 8 %. La despesa turística total d'aquests visitants ha augmentat un 13,4 %, i la despesa per turista i la despesa diària per turista s'han increment un 4,9 % i un 1,4 %, respectivament. Els augments relatius més importants, tant en nombre de turistes com en volum de despesa, corresponen al turisme procedent de Rússia i dels països nòrdics, i el rànquing d'augment en valors absoluts l'encapçalen França i Rússia.

Indicadors del sector turístic (2013)

(% de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Turisme estranger		
Nombre de turistes	8,0	5,6
Despesa turística total	13,4	9,6
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	1,8	1,9
Turisme estatal	-6,8	-1,6
Turisme estranger	5,3	3,9

Font: IET i INE.

Tot i els resultats positius del turisme estranger, el balanç del conjunt del sector turístic s'ha ressentit de la disminució del turisme estatal, que fa tres anys que redueix el nombre de pernoctacions hoteleres (la disminució del 2010 al 2013 és superior al 16 %). El 2013 aquestes pernoctacions s'han reduït un 6,8 %, taxa força més acusada que la d'Espanya (-1,6 %). Una part d'aquest retrocés és deguda al turisme interior català, que disminueix les pernoctacions hoteleres un 3,2 %, però la part més important de la disminució correspon al turisme procedent de la resta de l'Estat. En canvi, les pernoctacions del turisme estranger augmenten un 5,3 % a Catalunya (un 3,9 % a Espanya).

El retrocés de la demanda interna es modera en el decurs de l'any

L'aportació negativa de la demanda interna, que a l'inici del 2013 va registrar els pitjors valors dels darrers anys (amb l'excepció de l'any 2009), s'ha anat moderant en el decurs de l'any. La relativa millora de la demanda interna s'ha intensificat durant el darrer trimestre de l'any, com es desprèn dels principals indicadors disponibles. Aquesta trajectòria i la continuïtat de l'aportació positiva de la demanda externa han fet possible el nou progrés que ha experimentat l'economia catalana el quart trimestre del 2013.

Les dades comptables de l'Idescat que fan referència als tres primers trimestres de l'any posen de manifest que la desacceleració del retrocés de la demanda interna n'afecta tots els components. No obstant això, la

Evolució del PIB a Catalunya per components de demanda

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

		2013			
	Mitjana anual del 2012	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	Mitjana dels tres primers trimestres
Demanda interna	-3,3	-4,4	-3,7	-3,3	-3,8
Despesa en consum de les llars	-2,4	-3,7	-2,7	-2,4	-3,0
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	-2,5	-1,5	-1,4	-0,6	-1,2
Formació bruta de capital ²	-6,5	-8,9	-8,8	-8,2	-8,7
Béns d'equipament i altres	-0,8	-5,1	-4,7	-7,1	-5,6
Construcció	-11,0	-11,7	-12,8	-9,8	-11,5
Saldo exterior ^{3, 4}	1,8	2,3	2,1	2,3	2,2
Saldo amb l'estranger ⁴	3,8	2,9	0,5	1,1	1,5
Exportacions de béns i serveis	4,1	1,3	2,1	2,3	1,8
Importacions de béns i serveis	-7,1	-7,6	0,8	-0,9	-2,6

¹Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

²Inclou la variació d'existències.

³Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

disminució mitjana dels tres primers trimestres del 2013 és superior a la del conjunt del 2012, tant pel que fa a la despesa en consum de les llars com pel que fa a la formació bruta de capital i el conjunt de la demanda interna. Només els resultats negatius de la despesa en consum de les administracions públiques són més moderats el 2013. També cal destacar la important reducció de la inversió en béns d'equipament i altres béns, que el 2013 és d'un 5,6 %, mentre que el 2012 va ser d'un 0,8 %. L'aportació de la demanda exterior dels tres primers trimestres del 2013 és més positiva que la de l'any anterior (2,2 punts percentuals el 2013 i 1,8 el 2012). La dinàmica dels components d'aquesta demanda és diversa. Així, el 2012 només els intercanvis amb l'estranger van contribuir positivament al PIB, fins al punt que van compensar amb escreix l'aportació negativa dels intercanvis amb la resta de l'Estat. En canvi, tot i que l'aportació positiva del comerç internacional del 2013 és inferior a la del 2012, s'hi ha afegit una aportació també positiva del comerç amb la resta de les comunitats autònomes.

El consum de les llars mostra una certa recuperació

Els indicadors del quart trimestre posen de manifest que el consum de les llars ha emprès una millora, com es dedueix de les vendes al detall i d'altres indicadors que hi estan relacionats, com ara la matriculació de

vehicles de turisme, que s'ha vist incentivada pels successius plans PIVE. Aquesta millora del consum, que es va iniciar el tercer trimestre, s'ha mantingut gràcies als indicadors de confiança i l'augment de l'ocupació. Així i tot, el recorregut a l'alça del consum de les llars està limitat per diversos factors: l'elevat endeutament de les famílies, les baixes taxes d'estalvi i l'alta taxa d'atur. Per això, no es pot esperar que la recuperació del consum continuï amb força, sinó que probablement serà pausada i lenta.

Indicadors de demanda (% de variació interanual)

	Comerç al detall	Matriculació		Crèdit al sector privat*
		Turismes	Vehicles de càrrega	
2011				
Primer trimestre	-5,8	-29,0	1,9	-1,6
Segon trimestre	-5,5	-33,8	-12,0	-4,0
Tercer trimestre	-4,5	1,8	-4,1	-5,1
Quart trimestre	-7,0	-8,1	-22,3	-4,5
2012				
Primer trimestre	-2,5	-3,9	-11,7	-3,2
Segon trimestre	-5,4	-7,4	-17,4	-3,6
Tercer trimestre	-6,4	-13,7	-22,1	-3,1
Quart trimestre	-6,6	-16,3	-18,2	-8,5
2013				
Primer trimestre	-10,5	-10,2	-21,2	-10,7
Segon trimestre	-5,5	8,7	-0,2	-10,4
Tercer trimestre	-0,2	12,1	13,0	-10,4
Quart trimestre	0,9	27,0	25,3	-

*Concedit per les entitats de dipòsit.

Font: INE, Banc d'Espanya i Direcció General de Trànsit.

L'evolució de la inversió també ha iniciat un procés de millora. Els fluxos d'inversió estrangera directa s'han incrementat un 69,7 % interanual els tres primers trimestres del 2013, la qual cosa posa en relleu la confiança internacional en l'economia catalana. Pel que fa al conjunt de la inversió en béns d'equipament i altres productes, la importació de capital creix des del mes d'agost i la matriculació de vehicles de càrrega està augmentat força. L'edició de tardor de l'enquesta d'inversió industrial que fa el Departament d'Empresa i Treball també mostra que millora la inversió de les empreses industrials, encara que només afecta les empreses més grans. Atès que les expectatives econòmiques són un factor clau per a l'increment de la inversió en béns d'equipament, la recuperació dels indicadors de confiança empresarial i la millora de la demanda fan pensar en unes previsions més optimistes, si bé la limitació del crèdit continua sent un

obstacle, sobretot pel que fa a les pimes. En el cas de la construcció s'ha moderat la caiguda de la inversió. Com ja s'ha comentat, l'ajust del preu de l'habitatge i l'atracció de capital estranger es comencen a notar al mercat de residències i oficines. També l'augment de la licitació oficial d'obra civil dibuixa un panorama millor, per bé que es manté la reducció de la inversió pública i no es preveu que la licitació oficial pugui tenir un recorregut gaire llarg.

En el cas de la demanda externa, les dades dels darrers mesos que hi ha disponibles continuen mostrant una dinàmica feble de les exportacions de béns, que evolucionen amb menys força el 2013, després del gran creixement que van experimentar els anys anteriors. Al seu torn, les importacions, que des del 2012 anaven a la baixa, han tornat a créixer des del mes de setembre.

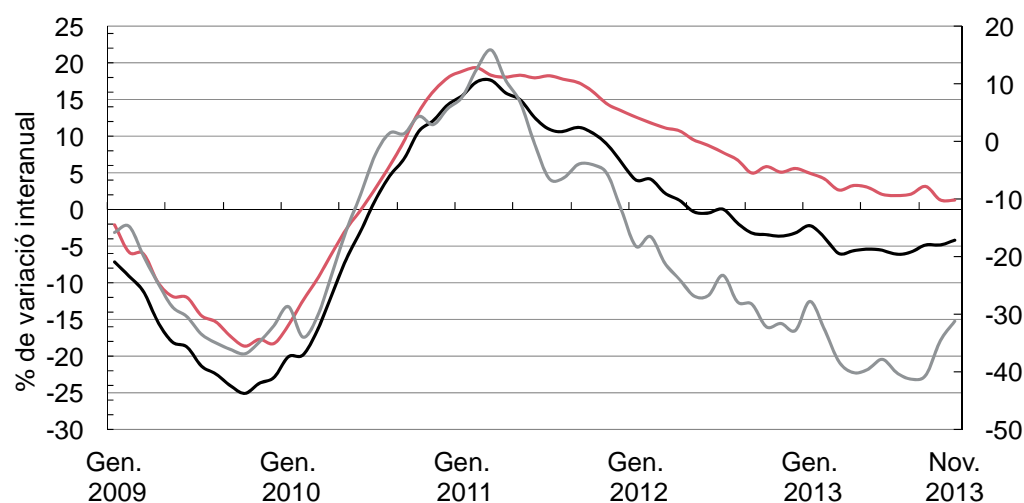
3.

El comerç exterior

Les exportacions de béns tenen un to feble el 2013, després dels forts creixements dels anys anteriors

Les exportacions de béns han mantingut una dinàmica dèbil durant el 2013: tant en valors corrents com en valors constants, el creixement acumulat fins al novembre és del 0,7 %, atès que els preus s'han mantingut estables, segons les dades del conjunt de l'Estat. Malgrat que aquest creixement és més feble del que s'esperava inicialment, cal tenir en compte el fort impuls que han acumulat les vendes exteriors els tres darrers anys. Així, actualment Catalunya exporta un 43 % més que el 2009 i un 18 % més que el 2007 (en valors corrents). D'altra banda, l'esforç d'internacionalització es fa palès en l'augment de la base d'empreses exportadores.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger (mitjana mòbil de 12 mesos)

- Exportacions (eix esquerre)
- Importacions (eix esquerre)
- Saldo comercial (eix dret)

Dades en valors corrents.

Font: Idescat i Agència Tributària (AEAT).

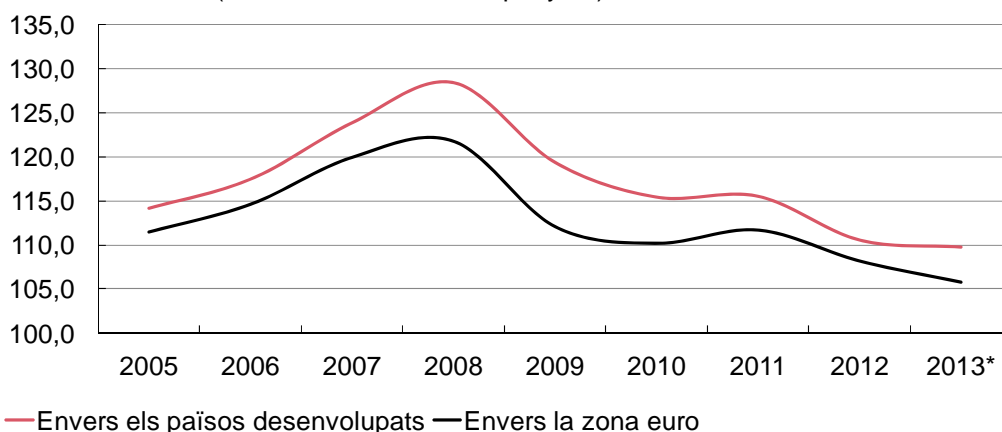
La dinàmica de les importacions, que ha tendit a la baixa durant una bona part del 2013, ha acumulat una caiguda d'un 3,6 % interanual els onze primers mesos de l'any (el 2012 va caure un 2,7 %). Ara bé, els darrers mesos del 2013 la millora de la demanda interna ha capgirat la

dinàmica de les importacions, que, en termes corrents, des del mes de setembre recuperen creixements positius, més elevats a Catalunya que a Espanya.

Fruit de l'augment de les exportacions i de la reducció de les importacions, s'ha assolit una reducció del dèficit comercial, del 26,8%, que se suma a les reduccions dels dos anys anteriors.

L'evolució de la competitivitat valorada en termes de costos laborals unitaris (amb dades a escala estatal) ha estat favorable, especialment en relació amb la zona euro. En el cas del conjunt de països desenvolupats, l'apreciació de l'euro ha limitat la millora relativa derivada dels costos interns i l'indicador corresponent s'ha mantingut pràcticament estable.

Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura (dades de l'economia espanyola)

L'increment de l'índex indica una pèrdua de competitivitat.

Índex 1999 = 100.

* Mitjana dels tres primers trimestres.

Font: Banc d'Espanya.

En el decurs del 2013 s'ha reorientat la dinàmica geogràfica de les exportacions, de manera que s'ha passat d'un comportament més favorable de les exportacions extracomunitaris a un creixement més elevat de les exportacions intracomunitàries. Això ha estat possible perquè la millora de l'economia europea ha repercutit en la seva demanda exterior. Fins al mes de novembre les exportacions a la Unió Europea han augmentat un 1,6 %, i a la zona euro, un 0,6 %. L'avanç del comerç intracomunitari s'ha concentrat en el creixement de les exportacions al Regne Unit (9,6 %) i Portugal (8,9 %), ja que han baixat les vendes a França (-2,7 %) i a Itàlia (-0,6 %), mentre que a Alemanya s'han mantingut estables. Les exportacions a la resta d'Europa, després dels forts creixements que van registrar el 2012, s'han contret significativament (-11 %). També s'observa aquesta tendència en el cas de l'Amèrica del Nord, tot i que la reducció és

inferior (-0,9 %); d'altra banda, s'ha produït una notable desacceleració de les exportacions a l'Amèrica Central i l'Amèrica del Sud (un 2,4 % el 2013, enfront d'un 20,9 % el 2012), com també a la Xina, on, tot i això, les exportacions han augmentat un 12,3 %. Pel que fa al Japó, la forta apreciació de l'euro enfront del ien ha castigat les exportacions que tenen aquesta destinació: cauen un 2,3 %, mentre que l'any passat van augmentar un 32,9 %. Per contra, l'evolució de les exportacions al continent africà ha estat positiva, atès que s'han incrementat un 11,9 %.

Exportacions de béns per àrees i països

(Valors corrents. % de variació interanual)

	2012	Gener-novembre del 2013
Unió Europea	2,2	1,6
França	-2,1	-2,7
Alemanya	20,4	0,1
Itàlia	-3,3	-0,6
Portugal	-9,1	8,9
Regne Unit	9,0	9,6
Resta d'Europa	15,7	-11,0
Suïssa	21,4	-19,4
Amèrica del Nord	6,9	-0,9
EUA	7,4	-1,7
Amèrica Central i Amèrica del Sud	20,9	2,4
Xina	29,2	12,3
Japó	32,9	-2,3
Total	7,1	0,7

Font: Idescat, AEAT i Ministerio de Economía i Competitividad.

Per sectors econòmics, les exportacions que més han contribuït al creixement del total en termes absoluts són les del sector químic (amb els medicaments al capdavant), tot i que el creixement relatiu (4,9 %) ha estat molt inferior al de les manufactures de consum, que són les que presenten l'increment més gran (10,1 %), però tenen un pes inferior. En el conjunt de les manufactures de consum han registrat creixements molt elevats els tèxtils (15,4 %), en especial la confecció (19,8 %). També han augmentat les vendes a l'exterior de béns d'equipament (1,6 %) —gràcies als aparells elèctrics (7,2 %)— i les exportacions d'aliments (3,1 %), sobretot de carn (3,7 %) i de fruites i llegums (4,9 %).

Durant el 2013 l'exportació de béns ha estat més expansiva a escala estatal (on ha augmentat un 5,4 %) que a Catalunya (on l'increment és d'un 0,7 %). Les principals diferències s'han concentrat en el creixement de les exportacions del sector d'automoció (9,1 % a

Espanya i -0,1 % a Catalunya), a causa del comportament a l'alça de l'exportació d'automòbils i motos —que creixen un 11,3 % a Espanya i cauen un 0,9 % a Catalunya— i de components d'automòbil —que augmenten un 4,9 % a Espanya i un 2,2 % a Catalunya. L'altra diferència principal es concentra en els béns d'equipament, que augmenten un 12,1 % a escala estatal i un 1,6 % a Catalunya. En l'increment d'aquestes exportacions a Espanya destaquen especialment, d'una banda, la venda d'aeronaus (augmenten un 61 %), que tenen per destinació el Regne Unit, l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units, i de l'altra, la venda de maquinària específica, que té com a clients França i el Brasil.

Exportacions per sectors econòmics (gener-novembre del 2013)

(Valors corrents. % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	3,1	5,4
Productes energètics	-1,3	1,4
Matèries primeres	-1,0	2,3
Semimanufactures no químiques	-4,4	-1,8
Productes químics	4,9	6,0
Béns d'equipament	1,6	12,1
Automoció	-0,1	9,1
Béns de consum durador	-15,2	1,2
Manufactures de consum	10,1	10,4
Altres	-39,7	-12,3
Total	0,7	5,4

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Com s'ha indicat abans, en valors corrents, les importacions de Catalunya s'han reduït un 3,6 % fins al novembre. Segons el Ministeri d'Economia i Competitivitat, el preu de les importacions al conjunt estatal ha baixat un 4,3 %, de manera que si s'utilitza aquesta mateixa variació de preus per aproximar com han evolucionat les importacions a Catalunya en valors constants, s'obté un creixement del 0,7 % (d'un 2,6 % a Espanya, també en termes constants); és a dir, en termes constants les importacions han augmentat lleugerament, malgrat que en termes corrents han disminuït.

La reducció que experimenten les importacions en termes corrents en el conjunt del període considerat (de gener a novembre del 2014) es concentra, principalment, en els productes energètics i en els béns d'equipament, que es redueixen un 18,2 % i un 8,7 %, respectivament. També cauen les importacions en alimentació (un 3,2 %), en semimanufactures no químiques (un 2,5 %) i en béns de consum durador (un 2 %), a més de les importacions que configuren el conjunt

no classificat sectorialment, que cauen un 85,8 %. En canvi, augmenten un 2 % les importacions de productes químics —que tenen un pes important en l'estructura importadora catalana (un 22,7 %)—, un 1,3 % les manufactures de consum i un 14,2 % (l'increment relatiu més alt) els productes del sector d'automoció, entre els quals destaquen els automòbils i les motos (11,7 %), així com els components de l'automòbil (17,1 %).

Importacions per sectors econòmics (gener-novembre del 2013)

(Valors corrents. % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	-3,2	-1,5
Productes energètics	-18,2	-7,4
Matèries primeres	-9,7	-5,9
Semimanufactures no químiques	-2,5	-2,1
Productes químics	2,0	-0,6
Béns d'equipament	-8,7	0,0
Automoció	14,2	10,7
Béns de consum durador	-2,0	-1,7
Manufactures de consum	1,3	1,6
Altres	-85,8	-56,5
Total	-3,6	-1,8

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

4.

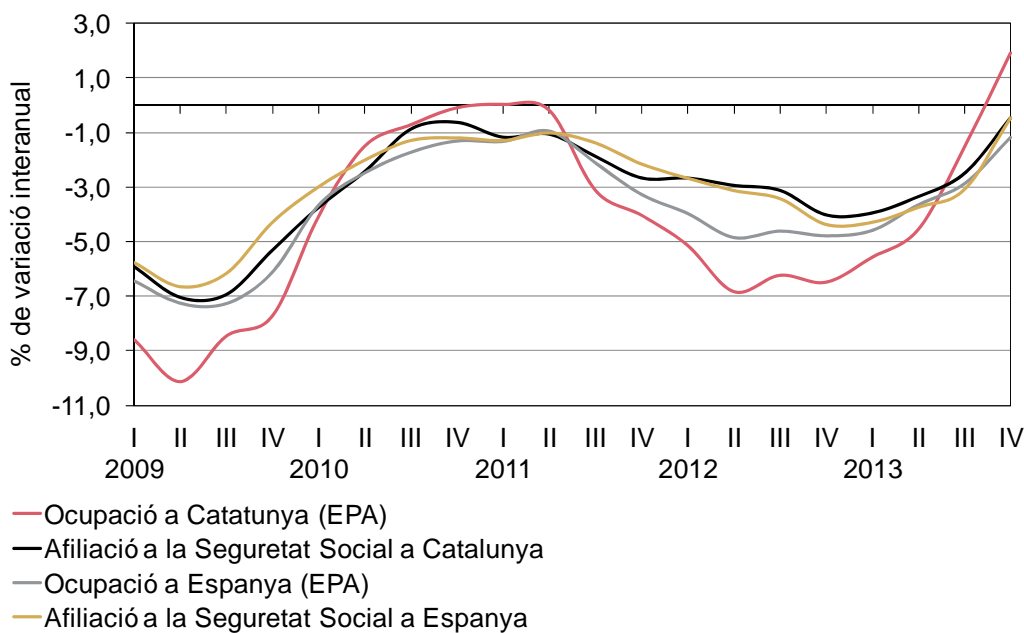
El mercat de treball

L'EPA mostra el primer creixement positiu de l'ocupació (d'un 1,9 % interanual) des del 2008; l'afiliació a la Seguretat Social també millora, tot i que no tant

Els signes de lenta recuperació dels darrers mesos comencen a traslladar-se gradualment al mercat de treball. Les dades de l'Enquesta de població activa (EPA) del quart trimestre del 2013 n'apunten una millora substancial: l'ocupació recupera el creixement interanual positiu (d'un 1,9 %), després de més de cinc anys de caiguda. L'afiliació a la Seguretat Social també mostra un panorama més favorable que fa uns quants mesos, si bé la millora no és tan pronunciada com en el cas de l'EPA. Així, segons les dades de la Seguretat Social, encara es manté la disminució interanual de l'ocupació, però amb un ritme progressivament més suau, que apunta cap a l'estabilització (baixa un 0,4 % interanual el desembre).

D'altra banda, l'evolució negativa del mercat laboral durant la primera meitat del 2013 ha determinat que en el conjunt del 2013 l'ocupació mitjana anual s'hagi reduït un 2,5 %, i l'afiliació a la Seguretat Social, un 2,7 % anual. De totes maneres, aquestes reduccions són inferiors a les que es van registrar l'any 2012 (l'ocupació va caure un 6,2 % anual, i l'afiliació, un 3,2 %).

Dinàmica de l'ocupació

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

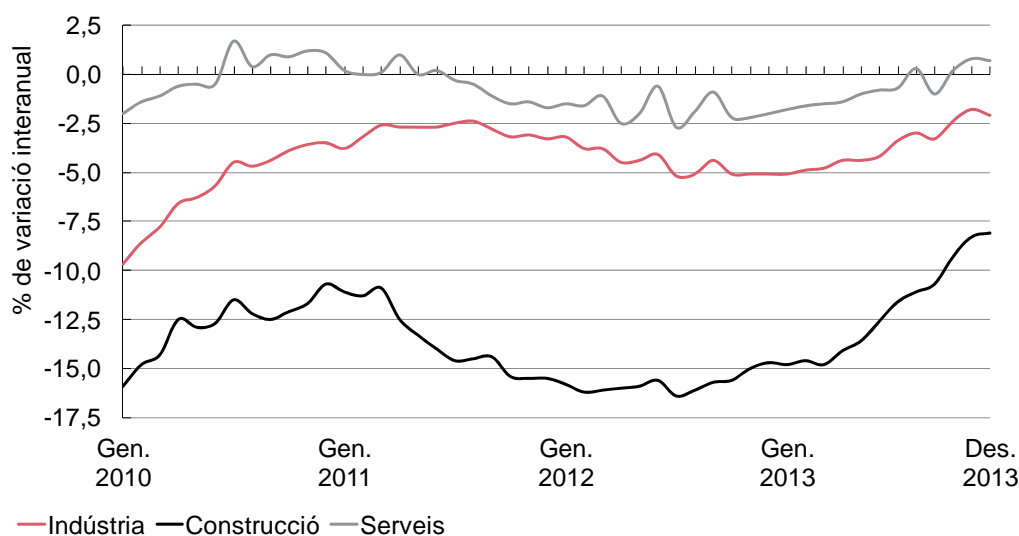
A Espanya l'ocupació encara manté la caiguda interanual (d'un 1,2 %), tot i que és va moderant progressivament

L'EPA del quart trimestre del 2013 detecta que la millora de l'ocupació és més intensa a Catalunya que a l'Estat. A Espanya es continua destruint ocupació en termes interanuals, tot i que el ritme de caiguda disminueix (es passa d'una contracció d'un 2,9 % interanual el tercer trimestre a una d'un 1,2 % el quart). De fet, Catalunya és la comunitat autònoma que registra un creixement més gran de l'ocupació, tant en termes relatius com en termes absoluts, mentre que les caigudes interanuals més significatives corresponen a l'Aragó (6 %), Galícia (3,8 %), Castella - la Manxa (3,4 %) i Madrid (3,3 %). D'altra banda, les dades d'afiliació a la Seguretat Social corroboren que la pèrdua d'ocupació està minvant en l'àmbit espanyol (el ritme de caiguda de l'afiliació es modera fins a un 0,5 % interanual el desembre).

El sector de serveis registra una millora substancial i torna a generar ocupació

L'EPA i les dades d'afiliació a la Seguretat Social mostren una evolució sectorial una mica diferent. Totes dues fonts estadístiques confirmen la recuperació de l'ocupació al sector de serveis (creix un 2,7 % interanual, segons l'EPA), després de gairebé dos anys de caiguda, i al mateix temps, constaten que encara es destrueix ocupació a la indústria, tot i que amb un ritme força més moderat que durant els tres darrers anys. Les principals diferències entre l'EPA i la Seguretat Social es troben en les dades relatives a la construcció, ja que segons l'enquesta en aquest sector l'ocupació s'ha estabilitzat i comença a recuperar-se, mentre que segons les dades de la Seguretat Social la construcció encara manté un

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social per grans sectors

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

ajust de l'ocupació molt intens (cau un 8,1 % interanual el desembre). Aquesta segona dinàmica està més d'acord amb l'evolució de la resta d'indicadors del sector.

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2012	2013	Terçer trimestre del 2013	Quart trimestre del 2013
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-2,1	-1,6	-1,2	-0,3
Població ocupada (% de variació interanual)	-6,2	-2,5	-1,6	1,9
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-5,0	-3,4	-2,8	-0,5
Assalariats amb contracte de treball temporal	-14,9	-2,3	3,4	9,3
Població en atur	15,3	1,5	0,0	-7,3
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,1	78,4	79,0	78,5
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	60,3	60,0	60,9	60,9
Taxa d'atur (%)	22,6	23,4	22,8	22,3
Homes	23,2	23,9	23,4	22,7
Dones	22,1	22,8	22,2	21,8
Població de 16 a 24 anys	50,7	50,7	47,0	49,4
Taxa de temporalitat (%)	18,4	18,5	20,0	18,8
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	14,1	15,5	14,9	16,0
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,2	-1,3	-1,6	-1,2
Població ocupada (% de variació interanual)	-4,5	-3,1	-2,9	-1,2
Població en atur (% de variació interanual)	15,4	3,9	2,2	-1,2
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,1	75,0	75,1	75,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	56,2	55,2	55,5	55,4
Taxa d'atur (%)	25,0	26,4	26,0	26,0

Font: Enquesta de població activa (EPA), INE.

El treball per compte propi es mostra més dinàmic i l'ajust d'ocupació del sector públic s'estabilitza

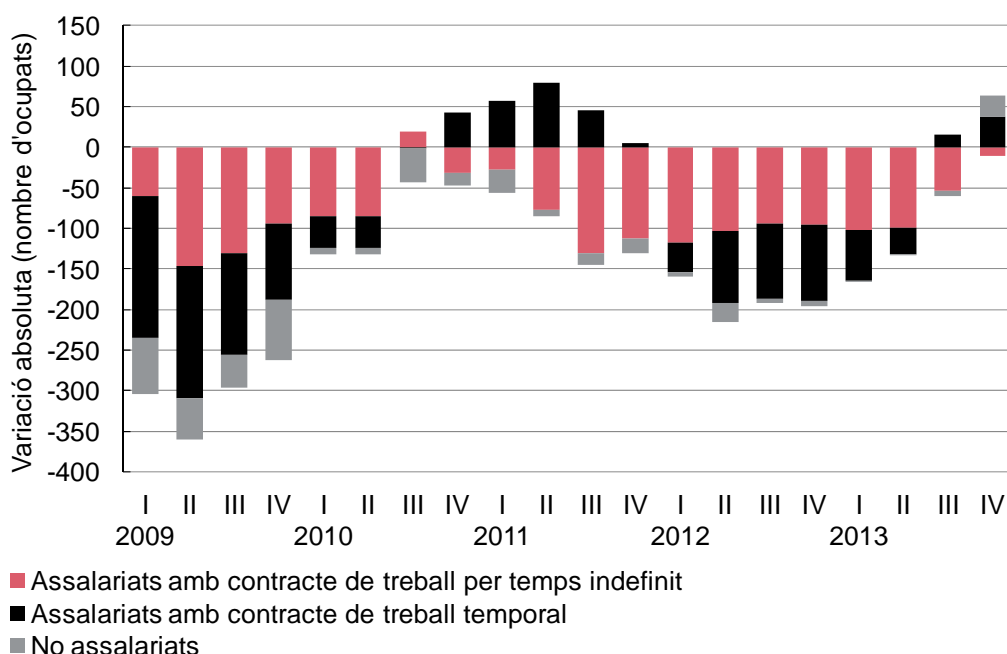
En el conjunt de la població ocupada, tant el col·lectiu d'assalariats com el de treballadors per compte propi recuperen un creixement interanual positiu: l'augment interanual és d'un 1 % i d'un 5,5 %, respectivament. Així doncs, la millora és més intensa en el cas del treball per compte propi, que havia registrat una caiguda sostinguda durant els darrers anys. Destaca, en particular, el creixement de

l'ocupació en la categoria d'empresaris sense assalariats (més d'un 8 % interanual). L'afiliació al règim d'autònoms registra un creixement d'un 0,3 % interanual; per tant, les dades de la Seguretat Social confirmen la recuperació que es desprèn de l'EPA, tot i que en aquest cas la millora és més pronunciada. D'altra banda, a l'EPA també hi ha indicis que l'ajust de l'ocupació del sector públic s'ha estabilitzat, ja que el nombre de treballadors d'aquest sector registra un petit creixement interanual (d'un 0,6 %), després que ha disminuït durant més d'un any.

Es crea ocupació, sobretot de treball a temps parcial i temporal

La incipient recuperació de l'ocupació s'està basant en la generació predominant de llocs de treball amb contracte temporal i a temps parcial. El nombre de treballadors a temps parcial accelera el creixement fins a un 11,9 % interanual i assoleix un nou màxim en el total de l'ocupació (afecta un 16 % de la població ocupada). L'alt grau d'incertesa econòmica ha propiciat que les empreses utilitzin aquesta forma de treball flexible. En aquest sentit, els canvis normatius que el Govern de l'Estat va aprovar per decret llei el desembre del 2013 afavoreixen el treball a temps parcial, ja que amplien la possibilitat de pactar hores complementàries. Tanmateix, preocupa que una gran part del treball a temps parcial sigui involuntari (més d'un 50 % dels treballadors a temps parcial estan ocupats amb aquesta modalitat perquè no han pogut trobar una feina a temps complet).

Variació interanual del nombre d'ocupats

Font: Idescat.

Paral·lelament, el nombre d'assalariats amb contracte temporal també accelera l'expansió (creix un 9,3 % interanual), mentre que el de treballadors amb contracte indefinit continua disminuint, tot i que amb menys intensitat (un 0,5 % interanual). La informació sobre contractes registrats procedent de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) també confirma que creix la contractació temporal (un 4,6 % anual el 2013). En canvi, s'han signat menys contractes indefinits (un 18 % menys que en el conjunt del 2012).

Es modera la reducció de la població activa, però la taxa d'activitat es manté en valors màxims

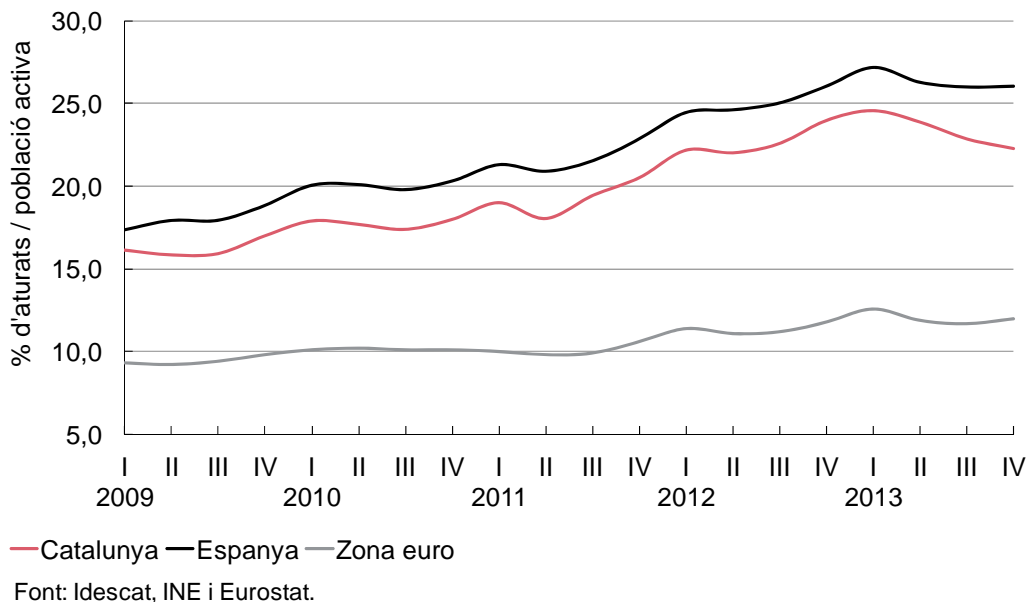
El quart trimestre del 2013 s'ha moderat la disminució de la població activa fins a un 0,3 % interanual, el ritme més suau en dos anys i mig. També la població en edat de treballar (de 16 a 64 anys) cau amb menys força. En tot cas, la caiguda de la població activa l'explica, principalment, la disminució de la població en edat de treballar (per la sortida de població cap a l'estranger i per l'envelliment poblacional), ja que la taxa d'activitat s'ha mantingut en valors molt alts (78,5 %), pròxims al màxim històric. D'altra banda, la taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys s'ha situat en un 60,9 %, 1,8 punts per sobre del valor que es va registrar al final del 2012. Aquesta millora ha beneficiat tant el grup d'homes com el de dones, que tenen una taxa d'ocupació d'un 64,4 % i d'un 57,5 %, respectivament.

L'atur es redueix en termes interanuals i la taxa d'atur baixa fins a un 22,3 %

La creació d'ocupació durant el quart trimestre del 2013 ha determinat que el nombre de persones en atur hagi registrat una caiguda interanual (d'un 7,3 %), la qual cosa no es produïa des d'abans de la crisi econòmica. Això ha permès una petita reducció de la taxa d'atur (22,3 %), que se situa en un valor inferior al del quart trimestre del 2012 (23,9 %). Això no obstant, la taxa d'atur del conjunt del 2013 (23,4%) és superior a la corresponent al 2012 (22,6 %), perquè a principis del 2013 va assolir un màxim històric (superior al 24 %). El quart trimestre del 2013 la taxa d'atur del grup d'homes (22,7 %) ha baixat una mica més que la del grup de dones (21,8 %), si bé la primera continua sent superior a la segona, tal com passa des de l'any 2009. Per col·lectius, les taxes d'atur més altes es concentren en la població de 16 a 24 anys (49,4 %) i l'estrangera (35,2 %), tot i que en tots dos casos les taxes són una mica millors que les que es van registrar a finals del 2012. Una dada negativa d'aquest trimestre és l'augment de l'atur de llarga durada; és a dir, la proporció de població en atur que cerca feina des de fa més d'un any, que el quart trimestre del 2013 arriba fins

a un 59,2 %, el valor més alt en gairebé trenta anys. Així, les persones en situació d'atur que fa menys temps que cerquen feina són les que s'han beneficiat més de la lleu millora i les que tenen una probabilitat més alta de reincorporar-se al mercat laboral. Tots aquests elements apunten la naturalesa estructural d'una part de l'atur de Catalunya i la importància de les mesures correctores que contribueixen a la conservació dels llocs de treball i la millora de l'ocupabilitat.

Evolució de la taxa d'atur

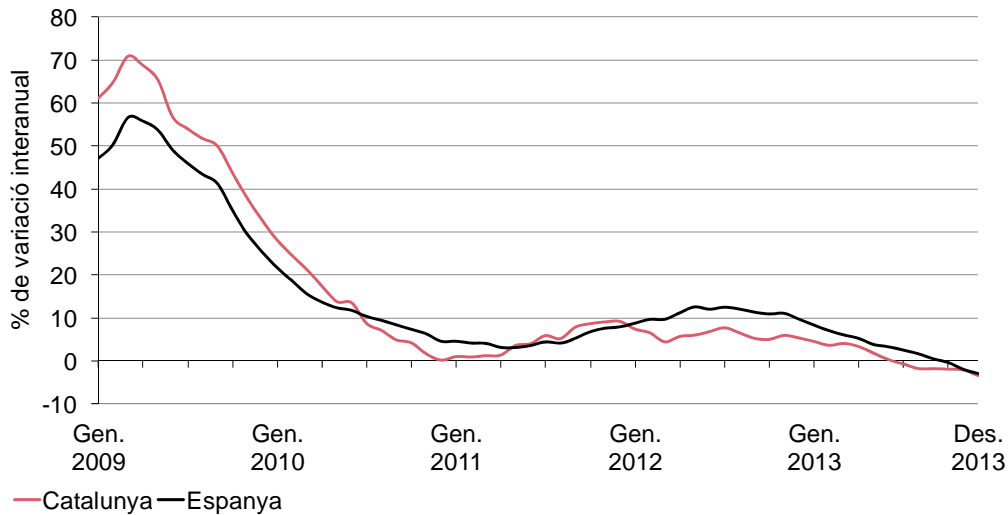
La taxa d'atur estatal es manté estable en un 26 %

Malgrat que a Espanya s'ha continuat perdent ocupació en termes interanuals, el nombre d'aturats no ha crescut, i fins i tot s'ha reduït una mica, gràcies a la caiguda de la població activa (que baixa un 1,2 % interanual). A més, la sèrie d'atur corregida d'efectes estacionals i calendari (disponible en el cas espanyol) també ofereix senyals favorables, ja que l'atur ha intensificat la caiguda intertrimestral des d'un 0,2 % el tercer trimestre fins a un 1,2 % el quart. En definitiva, la taxa d'atur espanyola s'ha mantingut estable en un 26 %. D'altra banda, si es compara el mercat laboral de Catalunya amb el d'Espanya, s'observa que l'evolució dels darrers mesos és més favorable en el primer, la qual cosa ha provocat que s'hagi ampliat la distància en termes de taxa d'atur (la taxa d'atur de Catalunya, d'un 22 %, és 3,7 punts percentuals inferior a la taxa mitjana estatal).

La taxa d'atur ha pujat una mica a la zona euro, de manera que el quart trimestre s'ha situat en un 12 %. Amb tot, l'augment del 2013 és més contingut que el de l'any 2012. Per països, el novembre les taxes més altes les han continuat registrant Grècia (27 %), Espanya (26 %) i Xipre

(16,4 %). En canvi, dos països perifèrics, Portugal i especialment Irlanda, han començat a reduir la taxa d'atur (se situen en un 15,6 % i en un 11,8 %, respectivament). Paral·lelament, la taxa d'atur d'Alemanya (5 %) també continua disminuint.

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i servei públic estatal d'ocupació.

L'atur registrat accelera la caiguda interanual

La informació procedent de les OTG mostra que la caiguda de l'atur registrat s'està intensificant: la disminució interanual, que va començar a mitjan 2013, s'ha anat accelerant durant els darrers mesos fins al punt que el desembre s'ha situat en un 3,4 %. Tot i aquest senyal positiu, cal tenir present que les dades d'atur registrat inclouen les persones en situació d'atur que voluntàriament s'inscriuen a les OTG i que, en el context actual, és probable que hi hagi col·lectius que tinguin pocs incentius per registrar-s'hi o renovar la inscripció (com ara les persones que no tenen dret a prestacions d'atur). L'atur registrat a l'Estat també registra una disminució interanual (d'un 3 % el desembre del 2013).

5.

L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

La taxa d'inflació de desembre del 2013 és d'un 0,2 % interanual

La inflació catalana ha assolit unes taxes molt baixes els darrers mesos del 2013. El creixement de l'índex de preus de consum (IPC), que l'octubre va arribar a una taxa negativa d'un 0,1 %, a final d'any s'ha situat en un 0,2 % interanual.

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
Mitjana 2011	3,3	2,1	9,6	0,4	6,6	1,3	-0,9	8,0	-0,8	0,1	3,2	1,8	3,4
Mitjana 2012	2,9	2,5	5,9	0,4	4,9	1,5	7,3	5,1	-3,4	1,1	6,6	1,5	2,7
Mitjana 2013	1,7	0,0	6,1	0,2	1,7	1,7	5,1	-0,1	-4,3	1,3	10,5	0,9	2,7
Desembre 2011	2,5	2,1	4,2	0,5	5,5	1,2	-2,3	4,9	-1,6	1,3	3,9	1,4	3,1
Desembre 2012	3,6	3,3	5,7	0,4	5,4	1,8	21,2	3,2	-2,8	2,2	14,7	1,4	3,7
Octubre 2013	-0,1	1,5	5,9	0,3	0,5	0,7	-4,2	-2,6	-7,5	-0,2	0,7	0,3	1,1
Novembre 2013	0,3	1,2	5,6	0,3	0,5	0,5	-4,1	-0,1	-6,5	0,2	0,7	0,2	1,1
Desembre 2013	0,2	1,2	5,3	0,0	0,6	0,5	-4,2	0,6	-6,6	-0,9	0,7	0,3	1,0
Espanya													
Mitjana 2011	3,2	2,1	10,2	0,3	7,2	1,1	-1,3	8,0	-0,8	-0,1	2,4	1,6	2,9
Mitjana 2012	2,4	2,3	5,9	0,3	5,1	0,9	3,5	4,8	-3,4	0,7	4,8	0,9	2,3
Mitjana 2013	1,4	2,8	6,1	0,0	0,9	0,9	6,9	0,4	-4,2	0,7	8,1	0,5	2,1
Desembre 2011	2,4	2,1	4,2	0,3	5,8	1,1	-2,8	4,9	-1,6	1,3	2,8	1,2	2,7
Desembre 2012	2,9	3,0	5,4	0,3	5,6	1,2	13,3	3,1	-2,7	0,8	10,5	0,8	3,3
Octubre 2013	-0,1	1,6	5,9	0,3	-0,2	0,0	0,2	-2,1	-7,5	-0,8	2,0	0,2	0,5
Novembre 2013	0,2	1,2	6,0	0,3	-0,1	-0,1	0,1	0,3	-6,5	-0,7	2,0	0,2	0,4
Desembre 2013	0,3	1,2	5,6	0,0	0,0	-0,2	0,0	1,0	-6,6	-1,2	1,9	0,2	0,3

Font: elaboració a partir de dades de l'INE.

La inflació mitjana del 2013 és d'un 1,7 %, la més baixa des de finals dels anys setanta del segle passat (amb l'excepció de la de l'any 2009)

La inflació mitjana de l'any 2013 és d'un 1,7 %, el valor més baix (tret del de l'any 2009) des que es va començar a publicar la sèrie d'IPC per a Catalunya a finals dels anys setanta. Cal dir que la disminució de la inflació ha estat especialment pronunciada durant la segona meitat del 2013, en part per l'efecte de comparació amb el mateix període del 2012, atès que aleshores es van produir alces significatives en alguns impostos i taxes (com l'IVA). D'altra banda, la moderació dels preus reflecteix la feblesa de la demanda i la contenció o el retrocés en alguns factors de cost (com el cost laboral o els preus del petroli i de les matèries primeres).

En gairebé tots els grups el creixement interanual dels preus és molt suau, inferior a l'1,2 %

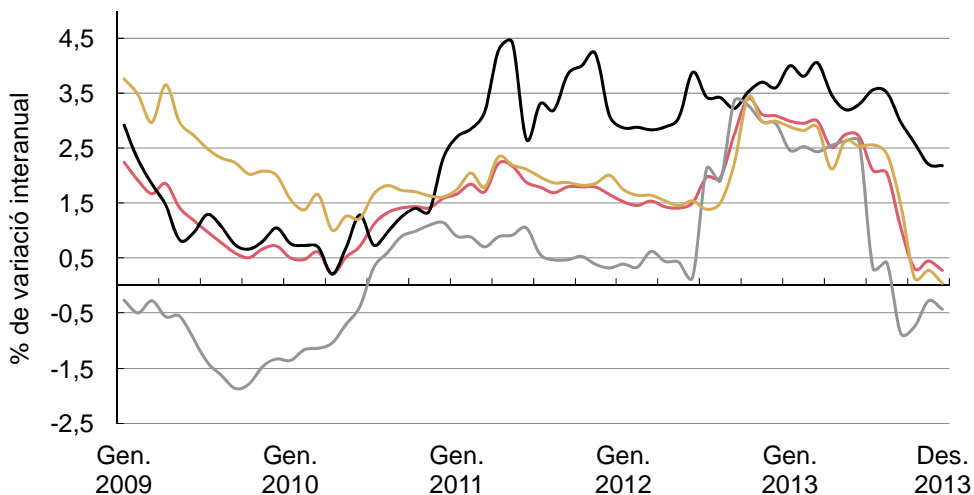
Pel que fa a l'evolució interanual per grups de despesa, la forta moderació dels darrers mesos s'ha fet palesa en gairebé tots els capítols. L'única excepció és el grup de begudes alcohòliques i tabac, que el desembre ha registrat un increment d'un 5,3 % interanual. En canvi, el grup d'ensenyament ha deixat de ser un dels més alcistes (l'augment del desembre és d'un 0,7 % interanual), ja que en el curs lectiu actual l'encariment ha estat moderat en comparació amb el del curs anterior. S'observa el mateix en el cas del grup de medicina, atès que els preus de desembre del 2013 són inferiors als de desembre del 2012, que s'havien encarit notablement a causa d'algunes mesures de copagament. Finalment, el grup de despesa en comunicacions és, una altra vegada, el que mostra la reducció de preus més gran (baixen un 6,6 % interanual el mes de desembre).

La inflació subjacent se situa en mínims històrics (un 0,3 % interanual), amb un moderació substancial tant en els béns industrials com en els serveis

La inflació subjacent també ha experimentat una disminució molt acusada els darrers mesos del 2013, sobretot perquè des d'octubre es van deixar de notar els efectes inflacionistes de la pujada dels tipus impositius de l'IVA que va tenir lloc l'any 2012. El mes de desembre la taxa interanual s'ha situat en un 0,3 % (la taxa més baixa en un mes de desembre que ha registrat la sèrie, que es va iniciar l'any 2002), mentre que la inflació subjacent mitjana del 2013 és d'un 1,9 %. Des del punt de vista dels components de la inflació subjacent, el grup d'alimentació elaborada, alcohol i tabac és el que presenta un

increment interanual més alt (d'un 2,2 % el mes de desembre). D'altra banda, la inflació del sector de serveis registra un mínim històric, amb un increment interanual gairebé nul. Finalment, el component que té una evolució més baixista és el de béns industrials sense productes energètics, que disminueix un 0,4 % interanual, en part a causa de la disminució dels preus dels medicaments.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components

- Inflació subjacent
- Alimentació elaborada
- Béns industrials sense productes energètics
- Serveis

Font: INE.

La inflació espanyola marca un mínim el desembre del 2013 (0,3 % interanual)

La inflació espanyola, que també s'ha reduït de manera destacada, el desembre s'ha situat en un 0,3 % interanual, la taxa més baixa en un mes de desembre des que hi ha dades (l'any 1961). Així mateix, en termes de mitjana anual del 2013 ha quedat situada en un 1,4 %.

Tot i que l'any 2012 la inflació de Catalunya va ser força més alta que la d'Espanya (en alguns moments el diferencial d'inflació va ser de set dècimes), l'any 2013 els preus s'han reduït de manera significativa en l'àmbit català. Això ha determinat que el diferencial d'inflació amb la mitjana estatal hagi disminuït fins al punt que el mes de desembre és lleugerament negatiu. També s'ha desaccelerat la diferència amb la dada estatal en termes d'inflació subjacent: a Catalunya se situa en un 0,3 % interanual, només una dècima més que la mitjana espanyola (0,2 %).

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

	Índex sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana 2011	1,8	2,0	0,7	3,5	2,0	15,4
Mitjana 2012	2,1	2,0	1,6	3,3	2,1	9,0
Mitjana 2013	1,9	1,9	1,9	3,2	3,2	-0,3
Desembre 2011	1,7	2,0	0,3	3,1	0,8	10,4
Desembre 2012	3,1	3,0	2,9	3,6	3,6	7,5
Octubre 2013	0,3	0,1	-0,7	2,6	0,9	-3,3
Novembre 2013	0,4	0,3	-0,3	2,2	0,7	-1,3
Desembre 2013	0,3	0,0	-0,4	2,2	0,5	-0,2
Espanya						
Mitjana 2011	1,7	1,8	0,6	3,8	1,8	15,7
Mitjana 2012	1,6	1,5	0,8	3,1	2,3	8,9
Mitjana 2013	1,4	1,4	0,6	3,1	3,6	0,0
Desembre 2011	1,5	1,7	0,3	3,1	0,7	10,3
Desembre 2012	2,1	2,2	1,5	3,1	3,9	7,6
Octubre 2013	0,2	0,0	-0,8	2,7	0,9	-2,7
Novembre 2013	0,4	0,1	-0,4	2,5	0,4	-0,7
Desembre 2013	0,2	0,0	-0,5	2,3	0,6	0,2

¹Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

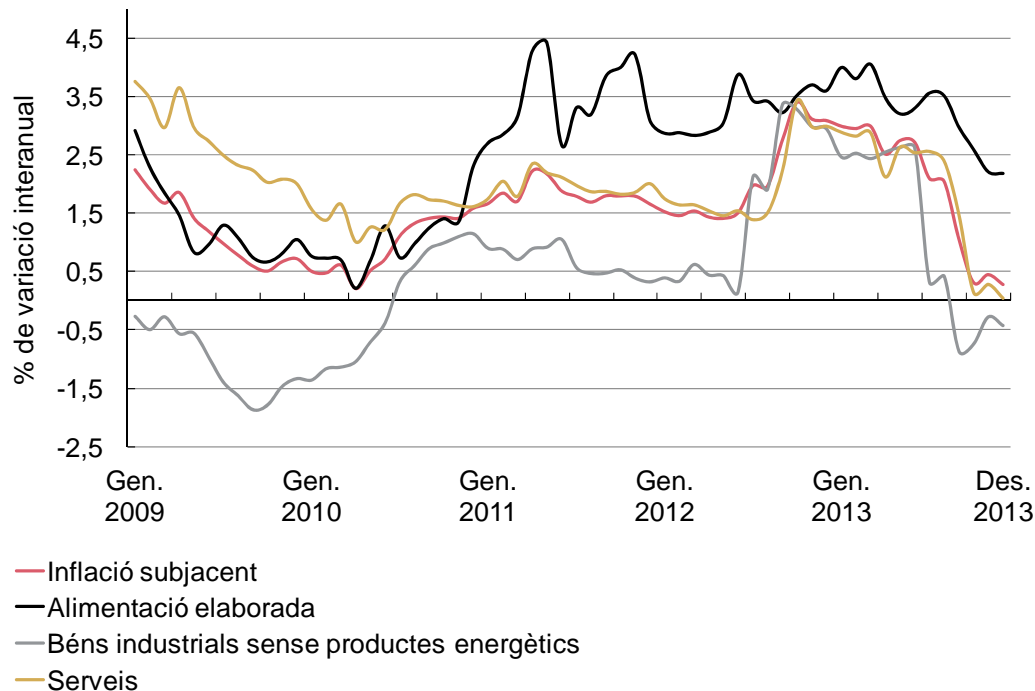
Font: INE.

La inflació de la zona euro, que continua registrant taxes molt reduïdes, a finals del 2013 és d'un 0,8 % interanual

A la zona euro la inflació, que ha baixat per sota de l'1 % els darrers mesos del 2013, s'ha situat en un 0,8 % interanual el desembre. Paral·lelament, la inflació subjacent ha caigut fins a un 0,9 % interanual, el valor més baix des del 1999. El feble creixement dels preus a la UEM —que també és força generalitzat per països— suggereix que la recuperació econòmica encara és molt dèbil, alhora que dificulta el necessari guany de competitivitat de les economies perifèriques. De fet, el novembre el Banc Central Europeu va prendre la decisió de rebaixar els tipus d'interès fins a un 0,25 %, probablement per la notícia que la inflació del mes d'octubre havia caigut per sota de l'1 % a la zona euro. Posteriorment, els preus han continuat tenint una trajectòria molt moderada, de manera que el BCE preveu que la UEM

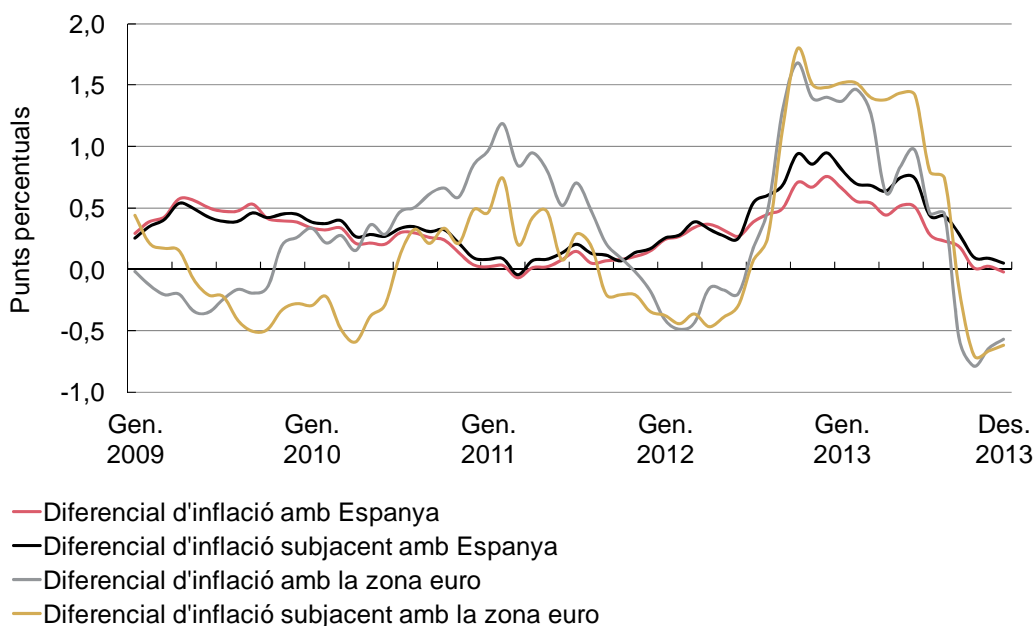
experimentarà un període dilatat d'inflació baixa, tot i que no arribarà a un context de deflació. En particular, els països que el mes de desembre registren una inflació més baixa són els perifèrics: Grècia (-1,8 % interanual), Xipre (-1,3 % interanual), Portugal (0,2 % interanual) i Espanya (0,3 % interanual). El valor més gran (2 % interanual) es troba a Àustria i Estònia.

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

Font: INE.

Evolució del diferencial d'inflació de Catalunya respecte a Espanya i a la zona euro

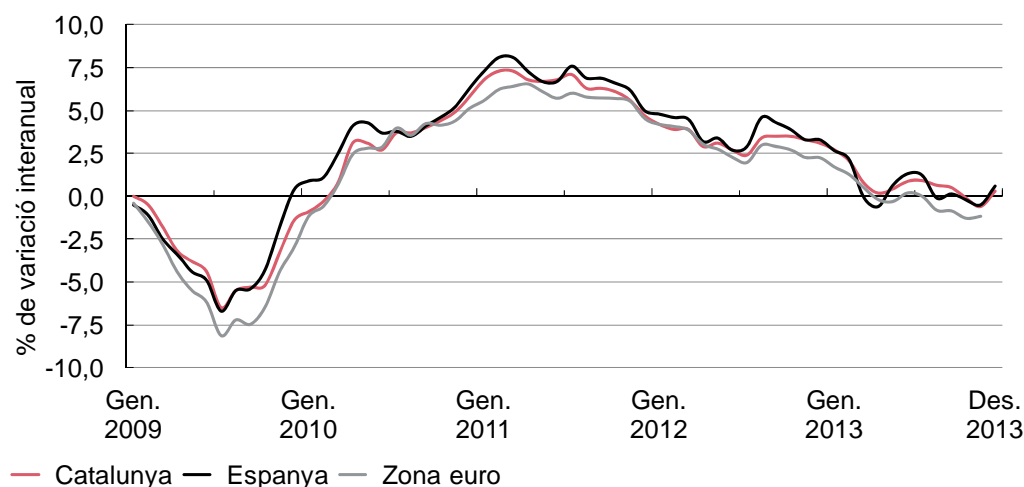
Font: INE.

Al llarg del 2013 la inflació s'ha moderat tant a Catalunya com a la zona euro; ara bé, atès que ho ha fet amb més intensitat a Catalunya, el diferencial d'inflació amb la zona euro s'ha tornat negatiu: el mes de desembre la inflació catalana (0,3 % interanual) ha estat 0,5 punts inferior a la de la zona euro (0,8 %). Això no obstant, cal recordar que les dades no són estrictament comparables, perquè per a la zona euro es considera l'índex de preus de consum harmonitzat, mentre que en el cas de Catalunya no hi ha un IPC harmonitzat (s'utilitza l'índex sense harmonitzar, si bé s'estima que les diferències d'evolució són poc significatives). D'altra banda, la situació actual (diferencial d'inflació amb la zona euro negatiu) contrasta amb el que passava durant el període de creixement econòmic previ a la crisi, ja que aleshores la inflació catalana era sistemàticament superior a la de la zona euro i el diferencial d'inflació molt sovint superava el punt percentual.

Els preus industrials registren un creixement interanual d'un 0,3 %

La tònica de moderació també és present en el cas dels preus industrials, que, si bé durant els mesos d'octubre i novembre van registrar un creixement interanual negatiu, el desembre han mostrat un lleuger increment, d'un 0,3 % interanual. Segons la destinació econòmica dels béns, els preus més baixistes corresponen a les categories de béns intermedis i béns d'equipament, que registren una reducció interanual d'un 1,6 % i d'un 0,9 %, respectivament. La categoria de béns de consum manté un creixement pràcticament nul (d'un 0,1 % interanual). En canvi, els preus de la categoria d'energia comencen a accelerar-se (augmenten un 3,9 % interanual). El mes de novembre els preus industrials creixen un 0,6 % interanual al conjunt de l'Estat, mentre que a la zona euro es redueixen un 1,2 % interanual.

Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI)

Font: INE i Eurostat.

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

L'any 2013 continua la tendència descendent de les tarifes salarials pactades

El Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social proporciona les dades més recents sobre el procés de negociació col·lectiva; tanmateix, aquestes dades són menys exhaustives que les que facilita el Departament d'Empresa i Ocupació. La informació que ofereix el Ministeri arriba fins al mes de desembre del 2013, però encara no recull la revisió derivada de les clàusules de salvaguarda. Així, segons es desprèn d'aquesta font, en els convenis col·lectius registrats el 2013 l'increment de les tarifes salarials (del 0,8 %) és més moderat que el que es va registrar durant el conjunt de exercici passat (de l'1,2 %, segons dades del Ministeri, i del 2,0 %, segons el Departament d'Empresa i Ocupació). D'aquesta manera, l'increment salarial del 2013 se situa lleugerament per sobre del límit màxim de creixement recomanat en l'Acord per a la l'ocupació i la negociació col·lectiva 2012-2014 (del 0,6 %). La negociació registrada afecta només 193 convenis i 590.993 treballadors, la qual cosa mostra les dificultats del procés negociador en el context de crisi actual.

Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació (% de variació interanual)

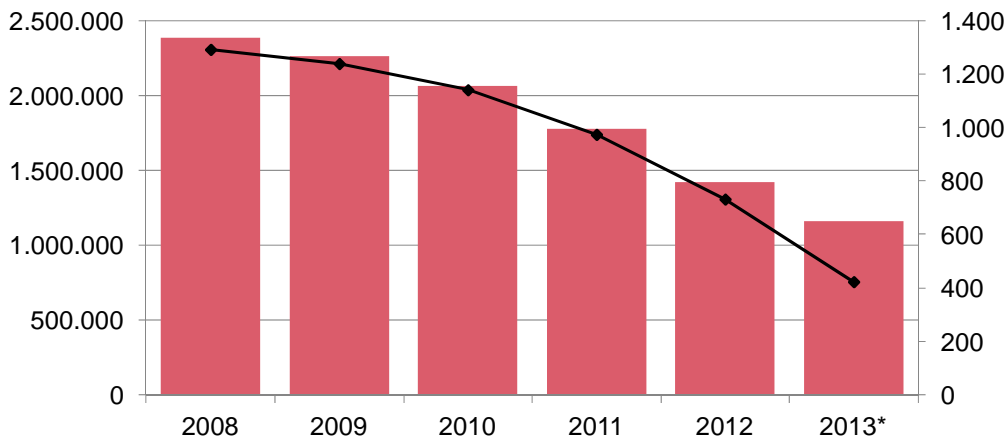
	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)	Increment salarial revisat (%)
De gener a desembre del 2012¹				
Empresa	405	102.372	1,32	2,01
Sector	87	716.029	1,95	2,03
Total	492	818.401	1,88	2,03
De gener a desembre del 2012²				
Empresa	398	73.927	0,87	1,14
Sector	99	1.203.152	1,21	1,24
Total	497	1.277.079	1,19	1,23
De gener a desembre del 2013²				
Empresa	138	23.269	0,09	nd
Sector	55	567.724	0,81	nd
Total	193	590.993	0,79	nd

¹ Dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

² Dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Font: Departament d'Empresa i Ocupació, i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Evolució de la negociació col·lectiva a Catalunya: nombre d'acords col·lectius i de treballadors afectats

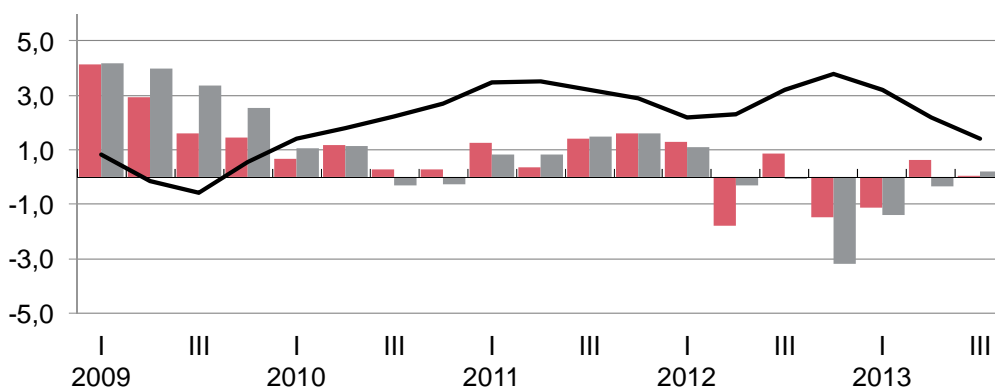
■ Treballadors afectats (eix esquerre)
 ◆ Acords col·lectius (eix dret)

* Les dades del 2013 s'estimen mitjançant la variació interanual de les dades del Ministeri.
 Font: Departament d'Empresa i Ocupació (fins a l'any 2012) i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social (per al 2013).

A Catalunya els costos laborals del tercer trimestre del 2013 es mantenen en valors similars als del mateix període de l'any 2012

Malgrat que els salaris pactats en convenis mantenen creixements lleugerament positius, els salaris percebuts i els costos laborals mostren una evolució més pausada, i fins i tot negativa, en l'Enquesta trimestral del cost laboral (ETCL), de l'INE. Això és degut a la reducció o desaparició de determinats complements salarials —com els vinculats als beneficis o les vendes de les empreses—, la disminució o

Evolució comparativa dels costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

■ Costos laborals de Catalunya
 ■ Mitjana estatal dels costos laborals
 — Inflació de Catalunya

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

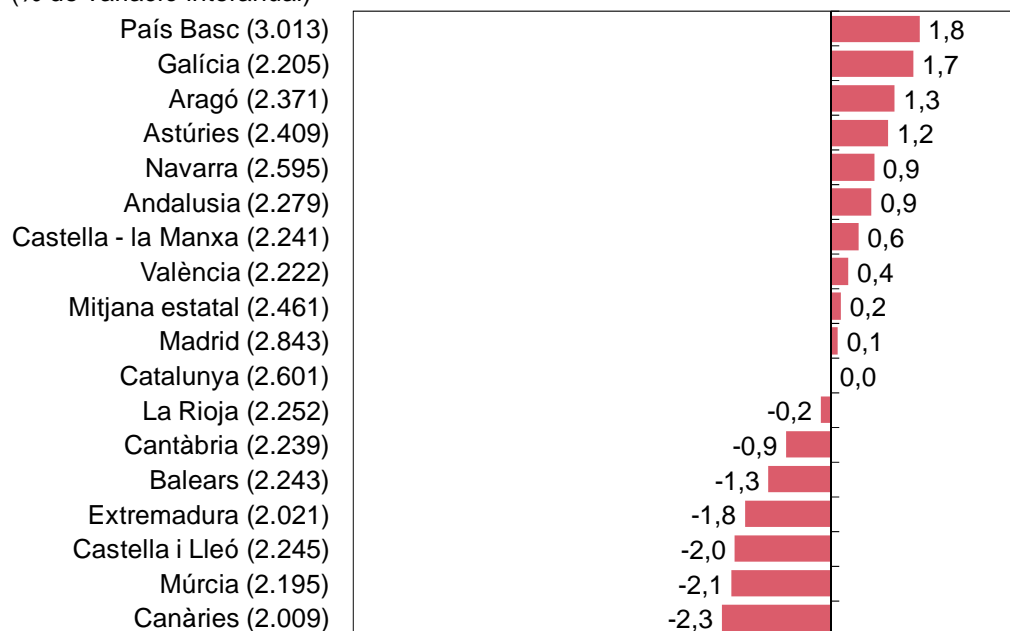
eliminació de les hores extraordinàries, la reducció de la jornada laboral pactada prèviament i la inaplicació d'acords en matèria salarial pactats en conveni col·lectiu.

Les dades de l'ETCL corresponents al tercer trimestre del 2013 mostren que, a Catalunya, el cost laboral mitjà per treballador i mes té una variació nul·la i inferior a la del conjunt de l'Estat, que és del 0,2 %. Convé apuntar que els resultats corregits de calendari i desestacionalitzats, només disponibles per a Espanya, indiquen que el cost laboral per treballador disminueix un 0,1 % el tercer trimestre. Des del primer trimestre de l'any 2010 l'increment dels costos laborals és inferior al dels preus de consum, la qual cosa reflecteix el procés de devaluació dels salaris que viu l'economia.

L'anàlisi regional dels costos laborals posa de manifest que en la major part de les comunitats autònomes la variació és lleugerament positiva. Durant el tercer trimestre del 2013 els increments més remarcables d'aquesta variable es van produir al País Basc (1,8 %) i Galícia (1,7 %), mentre que les reduccions més destacables les van encapçalar les Canàries, Múrcia i Castella i Lleó, on la variació va caure un 2,3 %, un 2,1 % i un 2,0 %, respectivament.

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes

(% de variació interanual)

Nota: els valors entre parèntesis corresponen a la mitjana del cost laboral del tercer trimestre del 2013, mesurats en milers d'euros. El percentatge de variació interanual s'obté també amb aquestes dades.

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

Si es considera l'evolució acumulada durant els tres primers trimestres, el cost laboral total disminueix un 0,2 % a Catalunya. Entre els diversos components del cost laboral, la part del cost salarial retrocedeix un 0,5 % durant els tres primers trimestres del 2013. Aquesta variació és el resultat d'una disminució del 0,6 % del cost salarial ordinari i d'una caiguda del 0,4 % del cost salarial extraordinari, que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments. A Espanya tant la reducció dels costos laborals com la dels costos salarials són més acusades (-0,5 % i -0,9 %, respectivament), perquè hi disminueix més el cost salarial extraordinari (-4,9 %).

Així, convé destacar que l'evolució dels salaris pactats en els convenis col·lectius, que s'incrementen un 2 % el 2012 i un 0,8 % el 2013 (aquesta darrera dada, que prové del Ministeri, encara no incorpora l'efecte de les clàusules de revisió de salvaguarda) és lleugerament diferent de la del cost salarial ordinari per treballador (d'un 0,6 % el 2012 i d'un -0,6 % els tres primers trimestres del 2013).

Costos salarials i laborals

Dades fins al tercer trimestre de cada any (% de variació interanual)

	Cost mitjà per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2012	2013	2012	2013
Catalunya				
Cost laboral total	0,1	-0,2	0,5	0,7
Cost salarial	0,3	-0,5	0,7	0,3
Cost salarial ordinari	0,6	-0,6	1,1	0,3
Cost salarial extraordinari	-2,4	-0,4	-2,0	0,7
Cost laboral no salarial	-0,5	1,0	0,0	1,9
Hores pactades	-0,3	-0,7		
Hores efectives de treball	-0,4	-1,0		
Mitjana estatal				
Cost laboral total	0,3	-0,5	0,7	0,0
Cost salarial	0,5	-0,9	0,9	-0,3
Cost salarial ordinari	0,7	-0,3	1,1	0,2
Cost salarial extraordinari	-0,6	-4,9	-0,4	-4,4
Cost laboral no salarial	-0,5	0,5	0,0	1,0
Hores pactades	-0,6	-0,5		
Hores efectives de treball	-0,5	-0,6		

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

D'altra banda, els costos laborals no salarials, que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i les indemnitzacions per acomiadaments, a Catalunya han augmentat un 1,0 % interanual durant els tres primers trimestres del 2013. En canvi, al conjunt de l'Estat, aquests costos laborals no salarials han augmentat un 0,5 %.

Fins al setembre, el nombre d'hores efectives de treball s'ha reduït tant a Catalunya (un 1,0 %) com a Espanya (0,6 %). Com a conseqüència d'això, la variació del cost per hora de treball efectiva se situa en un 0,7 % a Catalunya, mentre es manté estable a Espanya.

Per sectors productius, durant els tres primers trimestres del 2013 els costos laborals per treballador i mes del sector de serveis han disminuït un 0,9 % a Catalunya; per contra, a la indústria i la construcció han augmentat un 2,1 % i un 4,5 %, respectivament. Aquesta evolució és força semblant a la del conjunt de l'Estat, amb l'excepció de la construcció: els costos laborals per treballador i mes han disminuït un 1,0 % al sector de serveis, mentre que a la indústria i la construcció s'han incrementat un 1,9 % i un 0,4 %, respectivament.

Costos laborals per sectors productius

Dades fins al tercer trimestre de cada any (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2012	2013	2012	2013
Costos laborals per treballador i mes				
Total	0,1	-0,2	0,3	-0,5
Indústria	2,5	2,1	2,3	1,9
Construcció	2,4	4,5	2,0	0,4
Serveis	-0,6	-0,9	-0,2	-1,0
Costos laborals per hora de treball efectiva				
Total	0,5	0,7	0,7	0,0
Indústria	2,5	2,2	2,8	1,8
Construcció	3,3	2,3	2,9	0,4
Serveis	-0,3	0,2	-0,1	-0,4

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

A escala sectorial, l'evolució dels costos per hora efectiva treballada a la indústria és similar a la treballada a la construcció (2,2 % i 2,3 %, respectivament), mentre que al sector de serveis el creixement és més baix (0,2 %). L'evolució dels costos a Espanya és inferior en tots els sectors, en especial, en el de la construcció.

6.

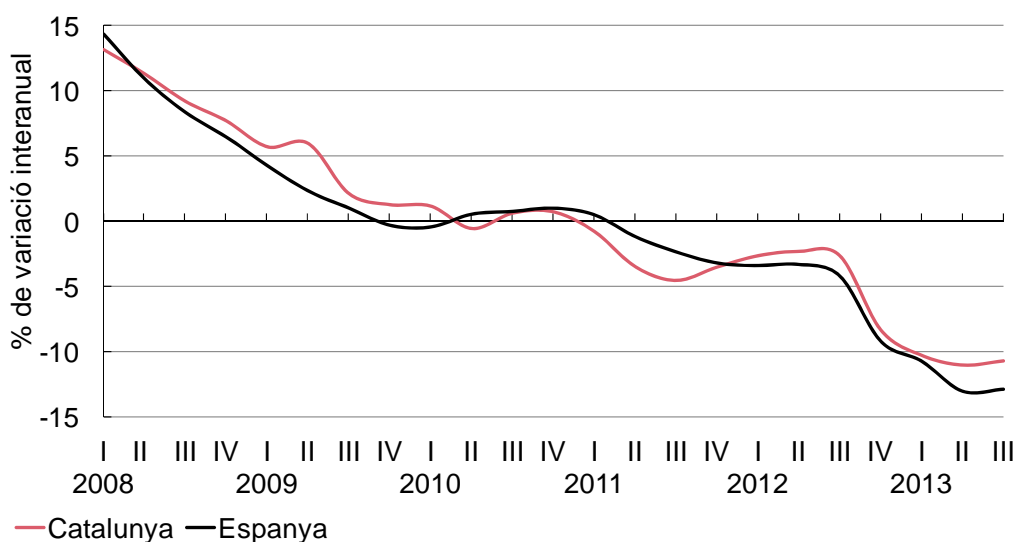
El sector financer

6.1. Les entitats de dipòsit

El ritme de destrucció del crèdit es modera lleugerament

Al final del tercer semestre del 2013 el crèdit total de les entitats de dipòsit continua presentant una forta caiguda, del 10,7 % interanual a Catalunya i del 12,8 % a Espanya. En comparació amb els trimestres anteriors hi ha una lleugera moderació del retrocés, que es concentra, però, en el crèdit destinat a les administracions públiques, atès que la disminució interanual del crèdit privat (-10,4) és similar a la del trimestre anterior.

Evolució del crèdit

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

El crèdit destinat a la indústria i a les llars continua accelerant la caiguda; el del sector immobiliari i el de la resta de serveis la moderen lleugerament

Les dades de l'evolució del crèdit del conjunt d'entitats de crèdit (que inclou, a més de les entitats de dipòsit, altres entitats de crèdit, com ara

l'ICO) posen de manifest que la disminució del crèdit als altres sectors residents (el sector privat) es manté sense canvis el tercer trimestre del 2013.

Evolució del crèdit privat per finalitats

Dades de l'economia espanyola de les entitats de crèdit (% de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria (sense construcció)	Serveis (sense promoció immobiliària)	Construcció	Promoció immobiliària	Total	Adquisició i rehabilitació d'habitatge	Béns de consum i altres
2008								
1r trimestre	17,9	18,7	21,9	11,9	17,6	10,5	11,2	7,8
2n trimestre	14,1	12,2	21,8	7,6	11,0	8,3	8,7	6,7
3r trimestre	10,5	10,8	16,6	4,0	7,8	6,3	6,9	4,0
4t trimestre	7,8	10,3	14,2	-1,0	4,8	3,8	5,1	-0,9
2009								
1r trimestre	5,9	10,5	12,1	-7,0	4,2	0,8	2,6	-6,0
2n trimestre	1,6	7,1	4,9	-13,4	3,7	-0,2	1,0	-4,8
3r trimestre	-0,9	-1,6	2,8	-14,3	2,9	-0,8	0,1	-4,3
4t trimestre	-2,5	-2,5	-0,6	-14,1	1,6	-0,7	-0,1	-3,0
2010								
1r trimestre	-3,3	-6,0	-1,1	-11,9	-0,4	0,3	0,6	-0,9
2n trimestre	-1,3	-4,0	1,9	-7,9	-0,8	0,8	1,4	-1,5
3r trimestre	-0,5	-0,7	3,5	-9,3	-1,3	0,1	1,0	-4,0
4t trimestre	-0,6	0,1	4,6	-12,2	-2,2	-0,1	1,3	-5,9
2011								
1r trimestre	-1,3	-2,4	5,0	-13,3	-3,3	-0,9	0,4	-6,3
2n trimestre	-3,2	-3,9	2,0	-15,0	-4,2	-2,0	-0,2	-9,3
3r trimestre	-4,1	-4,3	0,9	-15,8	-5,2	-2,0	-0,5	-8,4
4t trimestre	-4,2	-6,0	0,7	-13,9	-5,5	-2,4	-1,0	-8,7
2012								
1r trimestre	-3,8	-4,1	0,1	-12,2	-5,3	-2,7	-1,3	-9,0
2n trimestre	-5,2	-5,8	-1,4	-12,9	-7,0	-3,1	-2,2	-7,1
3r trimestre	-6,7	-7,1	-3,9	-14,1	-7,7	-3,4	-2,5	-7,6
4t trimestre	-15,3	-8,5	-8,9	-22,7	-24,9	-4,8	-3,6	-10,5
2013								
1r trimestre	-18,5	-9,1	-10,6	-28,7	-30,9	-4,9	-3,7	-10,8
2n trimestre	-20,0	-11,3	-12,9	-30,1	-30,8	-5,4	-4,0	-12,0
3r trimestre	-19,5	-12,5	-12,2	-28,3	-30,4	-5,7	-4,5	-11,3

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

Pel que fa a l'evolució del crèdit per finalitats de destinació, les dades disponibles fan referència al conjunt de l'economia espanyola i al conjunt d'entitats de crèdit. A partir d'aquestes dades es pot constatar que el tercer trimestre s'ha mantingut la forta disminució del crèdit destinat a activitats productives (-19,5 %) i s'ha moderat lleugerament la caiguda en el cas dels crèdits destinats a la construcció, a la promoció immobiliària i a la resta d'empreses de serveis. En canvi, la caiguda del crèdit que es destina a la indústria s'ha intensificat més que els trimestres precedents.

En el crèdit viu destinat a les persones físiques la contracció aprofundeix el ritme de caiguda fins a un -5,7 % interanual, com a conseqüència de l'acceleració de la caiguda del crèdit destinat a l'adquisició i rehabilitació d'habitatges, que en part es compensa amb la lleugera moderació de la resta del crèdit a les persones físiques.

Des del 2009 la reducció del crèdit viu ha estat més acusada en el cas de les activitats productives que en el de les persones físiques. Aquesta dinàmica s'ha intensificat molt des de finals del 2012, de manera que a hores d'ara el crèdit privat del conjunt de l'Estat es distribueix en parts pràcticament iguals entre empreses i llars, mentre que durant el període 2008-2010 les activitats productives n'absorbien el 55 % del total. La reducció del crèdit destinat a activitats productives afecta especialment les pimes, més dependents del crèdit bancari, ja que les grans societats tenen accés a vies alternatives de finançament, com ara emissions de deute i ampliacions de capital.

L'escassetat i els elevats costos del crèdit limiten la capacitat d'actuació de les empreses catalanes i espanyoles i són un obstacle per a la recuperació de l'economia. S'espera que la unió bancària europea podrà corregir l'excessiva fragmentació del mercat de crèdit de la Unió Europea, tot i que aquest procés és tan lent que el Parlament Europeu ha reclamat que s'acceleri.

La morositat del crèdit augmenta

La combinació de la disminució del crèdit viu, d'una banda, i l'augment de la part d'aquest crèdit que es considera de dubtós cobrament, d'altra, han continuat impulsant a l'alça la taxa de morositat al conjunt de l'Estat, fins al punt que el 30 de setembre del 2013 la taxa de morositat representava el 12,7 % del crèdit total destinat al sector privat. Durant l'octubre i el novembre del 2013 la taxa de morositat de les entitats de crèdit ha pujat fins al 13,0 % i el 13,1 %, respectivament (el 13,2 % en el cas de les entitats de dipòsit).

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

Dades de l'economia espanyola (%)

	Activitats productives							Persones físiques		
	Total	Total	Activitats agràries	Indús- tria	Serveis	Cons- trucció	Promoció immo- biliària	Total de persones físiques	Adquisició i rehabilitació d'habitatges	Béns de consum i altres
2008										
1r trimestre	1,2	1,0	1,4	1,0	1,0	1,2	0,9	1,4	1,0	3,1
2n trimestre	1,7	1,6	1,7	1,2	1,2	2,1	2,0	1,8	1,3	3,7
3r trimestre	2,6	2,8	2,0	1,5	1,6	3,5	4,6	2,4	1,9	4,4
4t trimestre	3,4	3,7	2,2	2,1	1,8	4,9	6,1	3,0	2,4	5,3
2009										
1r trimestre	4,3	4,8	3,0	2,7	2,3	6,8	7,8	3,6	2,9	6,7
2n trimestre	4,6	5,3	3,4	3,4	2,7	7,8	8,2	3,8	3,0	6,7
3r trimestre	4,9	5,7	3,4	3,8	3,0	8,1	8,7	3,9	3,1	7,1
4t trimestre	5,1	6,2	3,4	4,1	3,1	8,5	10,1	3,7	2,9	6,9
2010										
1r trimestre	5,3	6,8	3,9	4,4	3,4	9,8	10,9	3,6	2,8	7,1
2n trimestre	5,4	7,0	3,8	4,5	3,5	9,9	11,2	3,4	2,6	6,9
3r trimestre	5,5	7,3	4,1	4,6	3,7	10,4	11,8	3,4	2,6	6,9
4t trimestre	5,8	8,1	4,3	4,4	3,7	12,1	14,0	3,2	2,4	6,6
2011										
1r trimestre	6,1	8,7	4,4	4,7	3,8	13,3	15,3	3,2	2,5	6,6
2n trimestre	6,7	9,8	5,3	4,9	4,1	14,7	17,8	3,2	2,5	6,5
3r trimestre	7,2	10,5	5,8	5,2	4,4	16,1	19,0	3,4	2,7	7,0
4t trimestre	7,8	11,6	6,5	5,5	4,9	18,2	21,4	3,6	2,9	7,0
2012										
1r trimestre	8,4	12,5	7,0	6,1	5,3	20,1	22,8	3,8	3,1	7,4
2n trimestre	9,7	14,9	7,7	7,0	6,5	23,9	27,4	4,0	3,2	7,6
3r trimestre	10,7	16,6	8,6	7,9	7,3	26,4	30,3	4,4	3,6	8,5
4t trimestre	10,4	16,1	9,2	9,1	8,6	25,8	29,1	4,9	4,0	9,6
2013										
1r trimestre	10,5	16,0	11,2	9,8	9,0	24,7	29,2	5,1	4,2	9,9
2n trimestre	11,6	18,0	11,8	11,5	10,8	29,1	30,9	5,9	5,2	10,0
3r trimestre	12,7	19,8	12,8	12,6	12,3	31,1	33,7	6,2	5,4	10,7

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

Així, continua la tendència a l'alça dels darrers anys, que només va canviar puntualment el desembre del 2012 i el febrer del 2013, perquè es van excloure del càlcul de referència els crèdits morosos de les entitats nacionalitzades o parcialment intervingudes, atès que es van traspasar a la Sareb.

El crèdit de dubtós cobrament relatiu a les persones físiques representa una quarta part del total, i el de les empreses, les tres quartes parts restants. El setembre del 2013 el volum del crèdit de dubtós cobrament de les llars va créixer un 31,3 % interanual i la taxa de morositat corresponent va ser d'un 6,2 %. En el cas de les empreses, en canvi, va anar a la baixa i el setembre del 2013 es va reduir un 3,6 % interanual. Però la taxa de morositat continua creixent: va ser del 19,8 % el setembre del 2013.

En l'adquisició i rehabilitació d'habitatges, que és la principal finalitat del crèdit destinat a les persones físiques, l'augment del crèdit de dubtós cobrament (un 40,8 % interanual) és superior al que es registra en la resta de finalitats, tot i que se n'ha desaccelerat el creixement (era del 50 % el juny del 2013).

En termes absoluts, el setembre del 2013 el crèdit de dubtós cobrament que es destina a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge suma 32.704 milions d'euros a tot l'Estat i representa la meitat de l'import del crèdit de dubtós cobrament relatiu a la promoció immobiliària, que és de 65.670 milions d'euros.

Els dipòsits del públic creixen el tercer trimestre del 2013

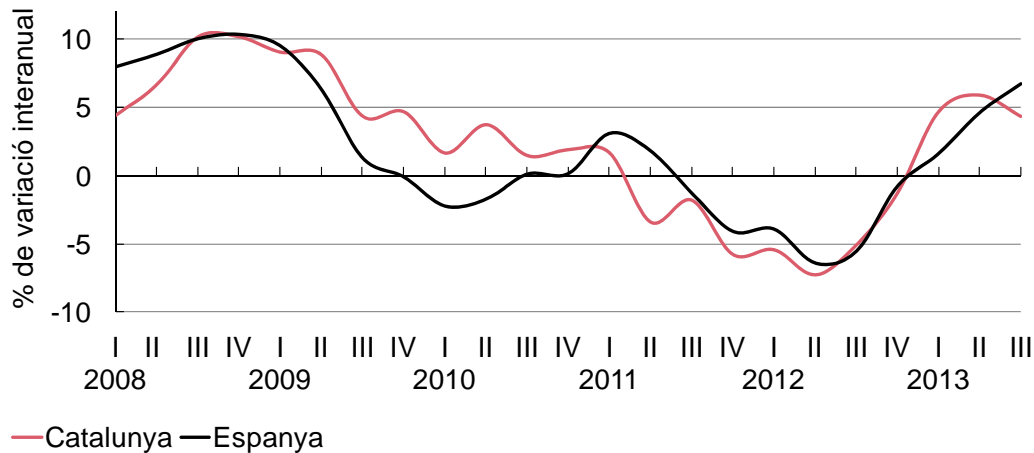
Tot i la reducció dels tipus d'interès que perceben els estalvis, els dipòsits del sector privat continuen experimentant una variació positiva el tercer trimestre del 2013, d'un 6,5 % interanual a Espanya i d'un 3,9 % a Catalunya, després de caure durant dos anys consecutius. La moderació del creixement dels dipòsits del sector privat a Catalunya pot ser deguda al fet que l'estalvi català tendeix més a invertir en borsa i en participacions com els fons d'inversió, que estan registrant forts increments en les dades estatals agregades.

Si es considera el conjunt dels dipòsits (que inclou els de les administracions públiques), l'estoc de dipòsits del conjunt estatal augmenta un 6,7 %, i la part de Catalunya, un 4,3 %. A Catalunya aquest creixement dels dipòsits s'ha concentrat especialment en els que són més líquids, que creixen un 9,4 %, mentre que els dipòsits a termini creixen un 3,1%. En canvi, a l'Estat els dipòsits a termini creixen un 8,0 %, quasi al mateix ritme que els dipòsits a la vista (un 8,4 %).

La recuperació dels dipòsits i la contracció del crèdit han permès a les entitats espanyoles millorar la posició de liquiditat i reduir el deute amb el Banc Central Europeu (BCE), que s'ha situat en 241.089 milions d'euros el setembre del 2013, xifra un 36,2 % inferior a la de setembre de l'any anterior. Cal recordar que, al llarg del 2013, el BCE ha anat reduint els tipus d'interès de les injeccions de liquiditat

(se situa en un 0,75 % el mes d'abril, en un 0,50 % el maig i en un 0,25 % el 7 de novembre) i això ha facilitat a la banca l'obtenció de marges de benefici importants, ja que aquest cost és inferior a les baixes remuneracions màximes que el Banc d'Espanya recomana en el cas dels dipòsits del públic i als tipus que perceben invertint en renda fixa, sobretot deute públic estatal.

Evolució dels dipòsits

— Catalunya — Espanya

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

Com a pas previ al ple funcionament del mecanisme únic de supervisió (MUS), durant el 2014 el BCE realitzarà uns nous tests d'estrès a la banca europea i analitzarà la qualitat dels seus actius. Això ha impulsat la banca espanyola a accelerar, al final del 2013, la devolució d'una gran part de les injeccions de liquiditat que va protagonitzar el Banc Central Europeu a finals del 2011 i principis del 2012.

Els mesos vinents l'evolució del crèdit estarà molt condicionada per l'elevada morositat que suporta el sector bancari i pels resultats que es puguin desprendre del test d'estrès que farà el Banc Central Europeu. A manca d'inversió creditícia, les entitats bancàries sobretot han de basar els marges de benefici en els rendiments de la renda fixa. En aquest sentit, els comptes de resultats que la banca ha començat a fer públics durant el gener mostren una millora dels marges de benefici i dels beneficis, que, tot i que en part està relacionada amb el calendari de provisions, pot ser un pas més per a la l'obertura del crèdit que també comencen a reclamar les autoritats europees.

6.2. El mercat de valors

L'IBEX 35 guanya un 21,4 % el 2013, després de tres anys consecutius de pèrdues

L'IBEX 35, que va acumular un descens de més d'un 31 % en tres anys (en termes anuals, la disminució dels anys 2010, 2011 i 2012 és d'un 17,4 %, d'un 13,1 % i d'un 4,7 %, respectivament), ha tancat el 2013 amb un increment del 21,4 %, prop dels 10.000 punts, fet que l'ha erigit en el segon millor índex europeu pel que fa a la revaloració. Tot i que l'índex selectiu espanyol el 24 de juny va arribar al mínim anual (7.553,2 punts) i el primer semestre va tancar amb una baixada interanual del 5,0 %, aquesta pèrdua es va recuperar amb escreix durant el segon semestre. L'estabilitat financera i la baixada del tipus d'interès fins al mínim històric del 0,25 % van animar els mercats i el quart trimestre l'IBEX 35 va créixer un 8,0 %.

Índexs de les borses espanyoles

Índex	Valor el 31.12.2013	% de variació		
		Del 31.12.2011 al 31.12.2012	Del 31.12.2012 al 31.12.2013	Del 31.12.2013 al 31.01.2014
IBEX 35	9.916,7	-4,7	21,4	0,0
Barcelona Global 100	809,1	-0,7	25,6	1,5
Madrid	1.012,0	-3,8	22,7	0,1
Bilbao	1.658,6	-2,6	24,6	-0,4
València	1.152,5	1,4	28,0	0,5
BCN MID 50	16.544,4	-5,9	46,8	9,3
FTSE Latibex All Share	2.076,6	-10,7	-20,0	-8,4

Font: Bloomberg i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

La volatilitat característica dels darrers tres anys va continuar present durant el primer semestre del 2013, sobretot quan la zona euro va patir les incerteses financeres que la van fer trontollar. Per contra, el comportament ha estat alcista durant la segona meitat de l'any, llevat de curts períodes de correcció. La millora de l'escenari macroeconòmic que ha tingut lloc durant els darrers mesos del 2013 ha retornat la confiança als inversors, fins i tot els internacionals, la qual cosa ha contribuït als guanys que han obtingut la major part dels valors. Aquesta situació ha continuat a principis del 2014, però a mitjan gener tots els índexs s'han vist arrossegats pel corrent baixista dels mercats emergents. Així, els 10.525 punts que l'IBEX 35 tenia el 15 de gener s'han reduït a 9.920,2 punts al final del mes.

Pel que fa al comportament del mercat borsari, també cal destacar l'augment del nombre de transaccions de renda variable que s'han concretat durant el 2013 (48,6 milions d'operacions, un 18 % més que el 2012). Aquesta xifra no s'havia assolit mai abans, tot i que el volum en efectiu només és un 0,3 % superior al que es va registrar el 2012.

Els principals índexs internacionals obtenen beneficis el 2013

L'evolució de l'IBEX 35 és una de les més positives dels principals índexs mundials. Així, l'increment anual del 21,4 % ha situat l'índex espanyol immediatament darrere del Dax Xetra 30 (25,5 %), i davant de la resta d'índexs rellevants europeus, que també han tingut evolucions positives: el CAC 40 (18,0 %), l'Euro Stoxx 50 (17,9 %), l'FTSE MIB 40 (16,6 %) i l' FTSE 100 (14,4 %). Pel que fa al context internacional, l'índex americà Dow Jones ha crescut un 26,5 %, lleugerament més que els índexs europeus, i l'índex japonès Nikkei 225 ha registrat el creixement més gran de les quatre darreres dècades, un 56,7 %. El gener del 2014 les turbulències de les economies emergents han arrossegat a la baixa els principals índexs internacionals, llevat de l'IBEX 35, que s'ha mantingut, i de l'FTSE MIB 40, que ha pujat un 2,4 %.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

		Del 31.12.2011 al 31.12.2012	Del 31.12.2012 al 31.12.2013	Del 31.12.2013 al 31.01.2014
Euro Stoxx 50	Zona euro	13,8	17,9	-3,1
CAC 40	França	15,2	18,0	-3,0
FTSE MIB 40	Itàlia	7,8	16,6	2,4
IBEX 35	Espanya	-4,7	21,4	0,0
Dax Xetra 30	Alemanya	29,1	25,5	-2,6
FTSE 100	Regne Unit	5,8	14,4	-3,5
Dow Jones	EUA	7,3	26,5	-5,3
Nikkei 225	Japó	22,9	56,7	-8,5

Font: Bloomberg i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El cost del deute sobirà espanyol es relaxa i la prima de risc s'estabilitza prop dels 200 punts bàsics

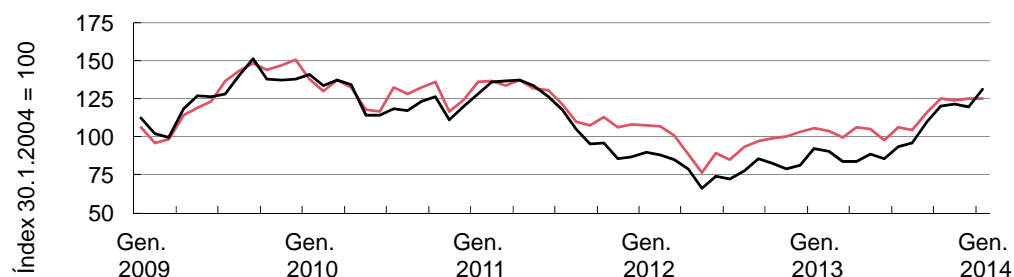
La crisi del deute sobirà, que va afectar de ple el bo espanyol, va fer pujar la prima de risc fins a 638 punts bàsics el juliol del 2012, moment en què va assolir màxims. Aleshores, va iniciar una tendència a la baixa, de manera que en tancar el 2013 es va situar a l'entorn del llindar dels 200 punts, el mateix nivell que a finals de gener del 2014.

La baixada de la prima de risc que s'ha produït el 2013 principalment és conseqüència de les mesures que ha dictat el Banc Central Europeu per a l'estabilitat de l'euro: programes de compra de bons, dues baixades de tipus durant el 2013 i operacions de finançament a llarg termini (LTRO) que les entitats financeres espanyoles han aprofitat per comprar massivament deute públic. L'aparent retorn de la confiança en les finances de l'Estat espanyol també ha contribuït a aquesta relaxació de la prima de risc durant els darrers mesos del 2013. Tot i aquesta millora de l'estabilitat financera, l'evolució del volum d'emissió d'instruments, públics i privats, de renda fixa no ha estat positiva fins als darrers mesos de l'any. En aquest context, la demanda de deute públic estatal ha augmentat el darrer trimestre del 2013 i el gener del 2014. En concret, el 22 de gener el Tresor Públic ha col·locat l'emissió més gran de bons que mai s'ha fet a Europa (10.000 milions a 10 anys).

Es manté la quota de mercat de la Borsa de Barcelona

Pel que fa a la Borsa de Barcelona, durant el darrer trimestre del 2013 l'índex BCN MID 50, representatiu de les empreses de capitalització mitjana, ha registrat un balanç molt positiu.

Evolució de l'IBEX 35 i el BCN MID 50

— IBEX 35 — BCN MID 50

Dades reindexades de l'índex IBEX 35 i de l'índex BCN MID 50.

Font: Borsa de Valors de Barcelona, Bloomberg i Direcció General Política Financera,

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Valors de Barcelona

Tipus de valor	Milions d'euros el 31.12.2013	% de variació del 31.12.2012 al 31.12.2013
Efectes públics	42.354,0	-23,0
Obligacions	1.744,1	8,4
Accions	142.937,9	12,3
Fons cotitzats	165,2	176,2
Warrants	189,3	48,5
Drets	5.029,5	-22,2
Segon mercat	0,3	5.268,2
Total	192.420,3	1,0

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

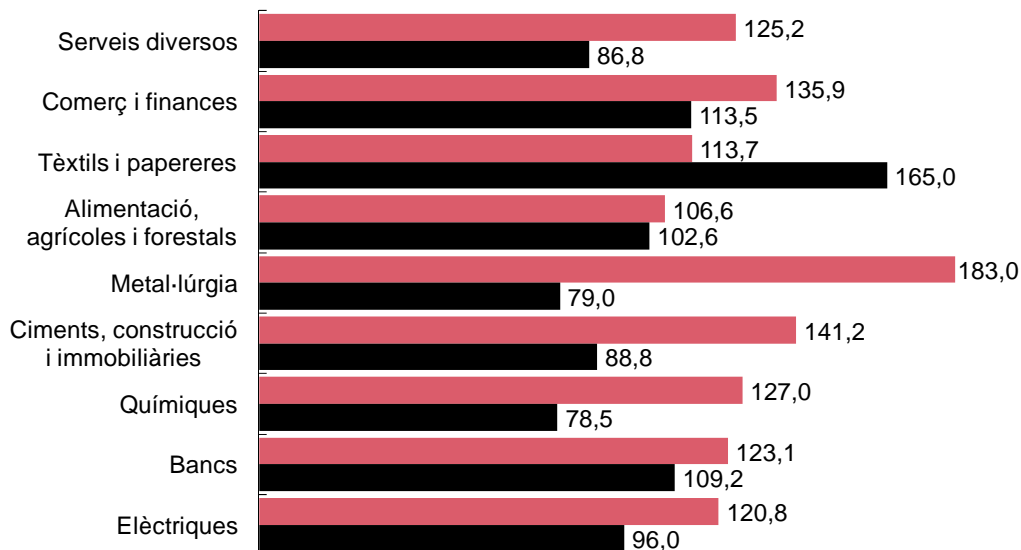
El quart trimestre del 2013 el BCN MID 50 ha consolidat la tendència alcista dels tres trimestres anteriors i ha acabat l'any a 16.544,4 punts, la qual cosa representa uns guanys del 46,8 % anual. Durant el gener del 2014 ha mantingut aquesta tendència i s'ha revalorat més que l'IBEX 35 i la resta dels principals índexs espanyols. A finals del 2013 la quota de participació de la Borsa de Barcelona en el conjunt estatal s'ha situat en un 25,7 % (el 2012, en un 25,1 %).

El volum efectiu que s'ha negociat a la Borsa de Barcelona el 2013 és de 192.420,3 milions d'euros, un 1,0 % més que l'any anterior. L'augment del nombre d'accions (12,3 %), el més rellevant en volum, s'ha compensat majoritàriament amb la disminució d'efectes públics (-23 %) i drets negociats (-22,2 %). Pel que fa a les obligacions, els fons cotitzats i els *warrants*, la variació interanual del volum negociat no és significativa si es compara amb les magnituds dels valors anteriors. El pes de la contractació de renda variable (77,1 %) és inferior al del 2012 (70,3 %), ja que la crisi de deute sobirà europeu ha condicionat els mercats domèstics de renda variable per tercer any consecutiu.

Evolució favorable de tots els índexs sectorials

Tots els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona han presentat resultats positius l'any 2013. Destaquen els augments en els sectors de metal·lúrgia (83,0 %), ciments, construcció i immobiliàries (41,2 %) i

Índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

■ Índex el 31 de desembre del 2013

■ Índex el 31 de desembre del 2012

Base índex any 2013: 1 de gener del 2013 = 100.

Base índex any 2012: 1 de gener del 2012 = 100.

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

comerç i finances (35,9 %). També s'han assolit pujades rellevants al sector químic (27,0 %), el de serveis diversos (25,2 %), el de bancs (23,1 %) i el d'elèctriques (20,8 %). El sector d'alimentació, agrícoles i forestals ha assolit uns guanys més discrets (6,6 %) en comparació amb la resta de sectors.

El 2013 disminueix el percentatge de participació del Mercat de Deute Públic de Catalunya a la Borsa de Barcelona

La negociació acumulada el 2013 al Mercat de Deute Públic de Catalunya ha sumat un total de 42.350 milions d'euros, un 22,4 % menys que l'any anterior. El nombre d'operacions realitzades també és inferior al de l'any 2012, en un 40,4 %. Aquest mercat ha representat un 22 % del volum total que s'ha negociat a la Borsa de Barcelona el 2013, percentatge inferior al de l'any passat (28,7 %).

El nominal admès a negociació a final de desembre, 12.873,23 milions d'euros, que és inferior al de l'any passat (19.511.61 milions), es compon de 39 emissions de bons i obligacions i 21 emissions de pagarés, que representen un volum mitjà de contractació diària de 166,08 milions d'euros (213,28 milions d'euros l'any 2012). Els creadors de mercat han augmentat les ordres de mercat: han ordenant un 83,5 % de les operacions (un 82,4 % el 2012). El saldo de no residents és de 5.892,91 milions d'euros el 27 de desembre del 2013 (8.333,14 milions d'euros el 2012).

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

(de l'1 de gener al 31 de desembre del 2013)

Tipus d'operació	Nombre d'operacions		Volum contractat		
	31.12.2013	% de variació del 31.12.2012 al 31.12.2013	Milions d'euros el 31.12.2013	% de distribució	% de variació del 31.12.2012 al 31.12.2013
Compravenda simple al comptat	4.008	-49,0	1.684,4	4,0	-35,6
Compravenda a termini	0	-	0,0	0,0	-
Doble pacte de recompra a un dia	500	-2,7	23.702,9	56,0	-5,4
Doble pacte de recompra a més d'un dia	0	-	0,0	0,0	-
Simultània al comptat	954	-26,2	3.994,9	9,4	-68,8
Simultània a termini	0	-	0,0	0,0	-
Altres operacions	996	-3,2	12.967,8	30,6	-2,7
Total	6.458	-40,4	42.350,0	100,0	-22,4

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El 2013 els fons mobiliaris d'inversió augmenten el capital gestionat un 25,8 %

El patrimoni dels fons d'inversió mobiliaris del mercat espanyol ha arribat a 153.834 milions d'euros el 31 de desembre del 2013, amb increments patrimonials durant tots els mesos de l'any. A finals del 2013 el patrimoni dels fons d'inversió és un 25,8 % superior al de l'any 2012, la qual cosa suposa la millor entrada neta de capital dels darrers quinze anys, 31.512 milions d'euros (5.403 milions d'euros el 2012).

Per tipologia, els fons que s'han saldat amb increments relatius més significatius són els de gestió passiva i els de renda variable nacional (425,4 % i 94,4 %, respectivament); per contra, els fons garantits i els de renda variable mixta han registrat baixades d'un 12,8 % i d'un 2,8 %, respectivament. La resta de fons que han tingut creixements relatius destacables són els internacionals (49,8 %), els de renda fixa a llarg termini (42,5 %), els de renda fixa mixta (38,5 %) i els de renda fixa a curt termini (36,8 %).

Els fons d'inversió a l'Estat espanyol

(volum gestionat)

Tipus de fons	Milions d'euros el 31.12.2013	% de distribució	% de variació del 31.12.2012 al 31.12.2013
Monetaris	8.307,8	5,4	23,6
De renda fixa a curt termini	32.031,9	20,8	36,8
De renda fixa a llarg termini	10.333,9	6,7	42,5
De renda fixa mixta	4.026,0	2,6	38,5
De renda variable mixta	1.551,8	1,0	-2,8
De renda variable nacional	4.035,9	2,6	94,4
Garantits	43.938,0	28,6	-12,8
Amb garantia parcial	459,1	0,3	23,2
De gestió passiva	16.001,3	10,4	425,4
De retorn absolut	4.649,5	3,0	1,5
Globals	4.764,3	3,1	14,9
Internacionals	23.734,0	15,4	49,8
Total	153.833,6	100	25,8

Font: INVERCO i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El nombre de partícips s'ha situat en 5.102.948 el desembre del 2013, un 13,9 % superior al del 2012. Pel que fa a volum de patrimoni gestionat, per quart any consecutiu el primer lloc l'ocupen els fons garantits, que gestionen 43.938 milions d'euros, el 28,6 % del total; el segon lloc, amb 32.032 milions d'euros, l'ocupen els fons de renda fixa a curt termini, i el tercer lloc, els fons internacionals, amb 23.734

milions d'euros. Durant el 2013 els Fonstresor Catalunya, que inverteixen més del 50% de la mitjana de saldos diaris en valors del deute públic de la Generalitat Catalunya han guanyat un 141 % de partícips i han viscut un augment de volum de patrimoni d'un 177 %, cosa que els situa en 33,8 milions d'euros.

7.

El sector públic

Els ingressos del sector públic administratiu creixen un 1,8 % el novembre del 2013

Si bé en les edicions anteriors de *Nota de Conjuntura Econòmica* l'anàlisi de l'execució pressupostària de la Generalitat se cenyia a l'Administració general, les dades que s'analitzen en aquest volum fan referència al conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general, l'Institut Català de la Salut, l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials, el CatSalut i 24 entitats autònomes administratives (de les quals, el SOC n'és la que té un pressupost més elevat).

Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya s'han mantingut en situació de pròrroga durant el 2013. El Decret 170/2012, de 27 de desembre, va establir uns criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat del 2012 i, posteriorment, el Decret 164/2013, de 14 de maig, va adaptar la situació de pròrroga al nou objectiu de dèficit públic que va fixar el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques per al conjunt de les comunitats autònomes (l'1,2 % del PIB en comptes del 0,7 %). El 31 de juliol el Consell de Política Fiscal i Financera va fixar en l'1,58 % del PIB el límit del dèficit de la Generalitat per al 2013. El 27 d'agost el Govern va augmentar fins al 91,4 % la disponibilitat del crèdit inicial prorrogat corresponent als capítols 2, 4, 6, 7 i 8, per ajustar-la al nou objectiu de dèficit.

Els ingressos no financers del sector públic administratiu que s'han liquidat entre gener i novembre del 2013 són un 1,8 % superiors als del mateix període de l'exercici anterior. Els ingressos corrents es mantenen estables, i els de capital s'acceleren.

Pel que fa a l'evolució dels ingressos per capítols, l'anàlisi comparativa del 2013 amb del 2012 no és del tot homogènia, perquè el 2012 es van ingressar uns recursos provinents de la liquidació del model de finançament del 2010 que es van aplicar segons la composició de la nova cistella d'impostos, la qual cosa va comportar un increment dels drets liquidats dels capítols d'impostos directes i indirectes, així com una reducció del capítol de transferències corrents.

En l'anàlisi dels impostos directes cal destacar que el valor de les bestretes a compte del tram autonòmic de l'IRPF corresponent a l'any 2013 és un 1,5 % inferior al de l'any anterior; convé recordar que aquestes bestretes evolucionen d'acord amb les previsions del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. D'altra banda, l'impost sobre el patrimoni presenta un creixement intens, com a conseqüència de la modificació de l'impost i les declaracions complementàries de l'amnistia fiscal del 2012. En canvi, l'impost sobre successions i donacions disminueix un 12,3 %, perquè l'any 2012 es van ingressar unes autoliquidacions d'importants molt elevats.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu a 30 de novembre del 2013 (milions d'euros)

	Previsions inicials	Drets liquidats (DL)	Ingressos recaptats (DL 2013/2012)	% de variació (DL 2013/2012)
Impostos directes	10.305	7.150	7.064	-25,0
Impostos indirectes	12.135	7.874	7.805	-20,2
Taxes i altres ingressos	821	816	661	19,8
Transferències corrents	-2.517	1.833	1.833	172,5
Ingressos patrimonials	10	31	30	13,6
Alienació d'inversions	888	214	214	1.024,5
Transferències de capital	290	186	177	-1,2
Operacions corrents	22.916	10.906	10.675	0,8
Operacions de capital	1.178	278	278	93,0
Ingressos no financers	24.094	11.184	10.953	1,8

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La bestreta de l'IVA s'ha incrementat un 14,3 %, a causa de la pujada dels tipus impositius que és vigent des de setembre del 2012; tanmateix, cal tenir en compte que aquest augment de recaptació per IVA no incideix en els recursos totals de la Generalitat, ja que es compensa mitjançant una reducció en les transferències de l'Estat del fons de suficiència. Els ingressos dels impostos vinculats a la compravenda d'habitatges —l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats— continuen presentant una tendència a la baixa, amb una disminució del 4,5 %, en consonància amb l'evolució de les transaccions immobiliàries. També disminueixen els ingressos procedents de la resta d'impostos indirectes, entre els quals s'inclouen el tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs i l'impost sobre determinats mitjans de transport, amb l'única excepció del nou impost sobre estades en establiments d'allotjament turístic.

D'altra banda, les transferències corrents presenten uns drets liquidats de 1.833 milions d'euros fins al novembre del 2013, mentre que el novembre del 2012 aquest import era de -2.529 milions d'euros. Les

liquidacions del model de finançament que s'han comentat anteriorment són la causa principal de la diferència entre aquestes dues magnituds. Si s'exclou aquest efecte, les transferències del fons de suficiència disminueixen un 53,8 %, sobretot com a conseqüència de l'ajust derivat de l'augment dels tipus impositius de l'IVA. El fons de garantia de serveis públics fonamentals, que té signe negatiu, s'ha reduït amb intensitat, la qual cosa ha millorat els recursos disponibles per a la Generalitat. Per acabar, cal tenir en compte que les transferències de l'Administració central als ens locals, en les quals la Generalitat fa d'intermediària, s'han incrementat un 8,5 %.

Finalment, en els capítols d'ingressos, les operacions de capital recullen els ingressos puntuals de les vendes d'edificis (197 milions d'euros) en el capítol d'alienació d'inversions.

En l'àmbit de les despeses, les obligacions del sector públic administratiu reconegudes entre gener i novembre del 2013 són un 2,6 % inferiors a les del mateix període de l'any anterior. Cal recordar que els criteris de la pròrroga dels pressupostos de l'any 2012 estableixen que el volum de recursos disponibles l'any 2013 per als capítols 2, 4, 5, 6, 7 i 8 és el 91,4 % del que fixaven els pressupostos del 2012; ara bé, aquests criteris també fixen certes limitacions per a la disponibilitat efectiva. Els crèdits destinats al pagament d'interessos i amortització del deute (capítols 3 i 9) es prorroguen totalment i es consoliden els ajustos aplicats l'any anterior en les despeses de personal, que s'ajusten a les dotacions pressupostades el 31 de desembre del 2012.

Estat d'execució del pressupost de despeses del sector públic administratiu a 30 de novembre del 2013 (milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2013/2012)
Remuneracions del personal	7.251	7.096	5.721	-3,8
Compra de béns corrents i serveis	7.260	7.192	6.029	-4,7
Interessos	1.994	1.815	1.647	0,9
Transferències corrents	6.455	7.590	5.944	1,1
Fons de contingència	250	37	0	--
Inversions reals	966	784	439	-24,4
Transferències de capital	642	892	613	6,7
Operacions corrents	25.384	25.607	10.967	-2,2
Operacions de capital	1.513	1.674	461	-8,9
Despeses no financeres	26.897	27.281	11.428	-2,6

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La disminució de les obligacions reconegudes durant el 2013 afecta de forma diferent els diversos capítols pressupostaris. Les remuneracions del personal s'han reduït un 3,8 %, perquè es consoliden la reducció del 15 % de la jornada del personal interí i la no-reposició de jubilacions. El capítol de compra de béns corrents i serveis disminueix un 4,7 %, però cal tenir en compte que inclou la despesa dels concerts sanitaris, que s'ha comptabilitzat amb un ritme diferent en els anys que es comparen. Així, com que durant el 2013 la comptabilització s'ha anticipat, si s'exclou aquesta despesa del capítol, la compra de béns corrents i serveis es redueix un 11,4 %. Les transferències corrents se situen un 1,1 % per sobre de les del 2012, tot i que la despesa en farmàcia presenta un creixement de l'11,1 %. Finalment, les operacions de capital s'han reduït un 8,9 %, tot i que els seus components tenen un comportament divers: les inversions reals han disminuït un 24,4 %, mentre que les transferències de capital han augmentat un 6,7 %.

L'impost sobre el patrimoni impulsa la recaptació de la Generalitat

Segons el criteri de caixa, la recaptació d'impostos gestionats per la Generalitat entre gener i novembre del 2013 és un 13,3 % superior a la que es va acumular durant el mateix període de l'any 2012. La principal causa és l'augment de la recaptació de l'impost sobre el patrimoni, que supera la de l'exercici 2012 en un 91 %, com a conseqüència de la reforma establerta pel Decret llei 7/2012, de 27 de desembre, de mesures urgents en matèria fiscal, que va reduir el mínim exempt d'aquest impost i en va incrementar els tipus impositius.

Recaptació tributària de la Generalitat (Gener-novembre del 2013)

	Milions d'euros	% de variació 2013/2012
Impost sobre successions i donacions	268	-12,0
Impost sobre el patrimoni	555	91,0
Impost sobre transmissions patrimonials	634	5,4
Impost sobre actes jurídics documentats	256	-19,6
Taxa sobre el joc	167	-7,6
Impost especial sobre determinats mitjans de transport	46	-34,0
Impost especial sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs	247	12,7
Impost sobre grans establiments comercials	38	444,2
Impost sobre estades en establiments turístics	34	--
Altres	23	23,9
Total	2.270	13,3

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

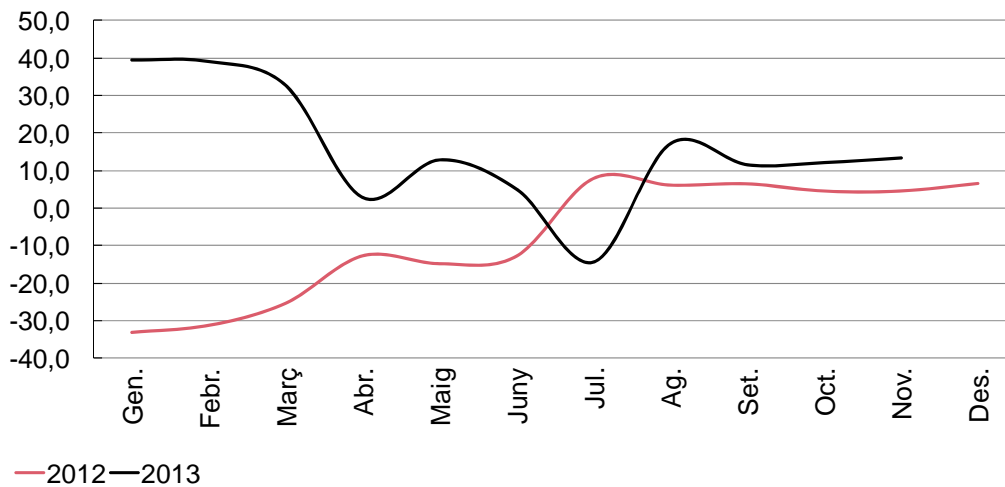
La recaptació de l'impost sobre transmissions patrimonials ha augmentat un 5,4 %, gràcies a la pujada del tipus impositiu i també perquè les operacions de transmissió d'immobles urbans han augmentat en nombre i import.

En l'impost sobre successions i donacions la recaptació s'ha reduït un 12 %, perquè la recaptació de l'any anterior va ser molt elevada, a causa d'algunes autoliquidacions extraordinàries. També s'ha reduït la recaptació en el cas de l'impost sobre actes jurídics documentats (un 19,6 %) i en el cas de la taxa del joc (un 7,6 %).

Pel que fa a l'impost especial sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs, les dades de l'any 2013 no són comparables amb les de l'any anterior, perquè no inclouen els mateixos conceptes.

Finalment, cal destacar els impostos sobre grans establiments comercials, per les liquidacions derivades de la Sentència 122/2012 del Tribunal Constitucional, així com la creació de l'impost sobre estades en establiments turístics.

Recaptació aplicada de la Generalitat de Catalunya (taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Els impostos indirectes i la nova fiscalitat ambiental impulsen la recaptació de l'Estat

La recaptació de l'Estat a Catalunya entre gener i novembre del 2013 és un 3,8 % superior a la del mateix període de l'any anterior. Els principals motius d'aquest increment són els canvis en la normativa i la gestió i la introducció de nous impostos ambientals.

Tot i que la recaptació de l'Estat en el conjunt de les comunitats autònomes ha augmentat un 1,2 %, en termes homogenis (si no es

tenen en compte les diferències que comporten el calendari de devolucions ni el d'ingressos de la declaració tributària especial) l'increment és d'un 3,7 %. Aquest augment s'explica, principalment, per canvis en la normativa i la gestió.

Pel que fa a l'evolució de la recaptació de les diverses figures tributàries, la corresponent a l'IRPF, que a Catalunya representa el 41,9 % del total, ha disminuït un 1,1 %, tant com la mitjana del conjunt de comunitats autònomes. Aquesta evolució seria més negativa sense l'impacte a l'alça del gravamen complementari i sense la reducció que ha comportat la pèrdua d'ocupació. L'IVA, que suposa el 38,5 % de la recaptació total a Catalunya, s'incrementa un 10,4 % a Catalunya i un 5,1 % en el total de comunitats autònomes. En l'evolució d'aquest impost hi concorren la millora del consum i la dilució de l'impacte de la pujada dels tipus que va tenir lloc el setembre del 2012. L'evolució de l'impost sobre societats està afectada per devolucions extraordinàries d'exercicis tancats, que en redueixen intensament la recaptació. Certes mesures normatives que n'amplien la base impositiva, i el creixement dels beneficis durant l'exercici anterior, impulsen aquesta recaptació, però alguns efectes de les mesures establertes el 2012 tenen un impacte negatiu el 2013.

Recaptació tributària de l'Administració central a Catalunya¹

(Gener-novembre del 2013)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2013/2012	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	13.295	21,3	-1,1	-1,1
Impost sobre societats	3.397	22,3	-7,7	-10,7
IVA	12.223	24,6	10,4	5,1
Impostos especials	1.256	7,1	20,7	5,0
Impost sobre el tràfic exterior	482	39,9	-6,4	-9,1
Altres ingressos tributaris	1.102	19,9	29,5	25,4
Recaptació tributària	31.755	21,0	3,8	1,2

¹Inclou la part que conforma el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

²Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT; no la que han efectuat les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc i la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària (AEAT).

Els impostos especials presenten un creixement important, del 20,7 % a Catalunya i del 5 % en total. En aquest sentit, destaca l'impost sobre hidrocarburs, que s'ha incrementat arran de canvis en la normativa, com ara la inclusió de l'antic tram estatal de l'impost sobre vendes

minoristes d'hidrocarburs. Els altres ingressos tributaris inclouen la nova fiscalitat ambiental, que suposa 1.406 milions d'euros en el total de les comunitats autònomes, la qual cosa explica el creixement dels altres ingressos tributaris. La Llei 15/2012, de 27 de desembre, de mesures fiscals per a la sostenibilitat energètica, va crear noves figures i va modificar els impostos especials sobre el carbó i els hidrocarburs.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut (% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals			
	2011	2012	2013	2013-I	2013-II	2013-III	2013-IV
Catalunya							
PIB	0,5	-1,3	-0,6 (A)	-1,6*	-1,1*	-0,4*	0,7 (A)
Demanda interior ¹	-2,2	-3,1	-	-	-	-	-
Demanda externa ¹	2,7	1,8	-	-	-	-	-
Espanya							
PIB	0,1	-1,6	-1,2 (A)	-2,0	-1,6	-1,1	-0,1 (A)
Demanda interior ¹	-2,1	-4,1	-	-4,4	-3,7	-2,5	-
Demanda externa ¹	2,1	2,5	-	2,4	2,1	1,4	-
Zona euro							
PIB	1,6	-0,7	-	-1,2	-0,6	-0,3	-
Demanda interior ¹	0,7	-2,2	-	-2,0	-1,3	-0,5	-
Demanda externa ¹	0,9	1,5	-	0,8	0,7	0,2	-
Internacional							
PIB UE-28	1,6	-0,4	-	-0,7	-0,1	0,2	-
PIB UE-15	1,5	-0,5	-	-0,8	-0,1	0,1	-
PIB EUA	1,8	2,8	1,9	1,3	1,6	2,0	2,7
PIB Japó	-0,5	1,4	-	-0,1	1,3	2,4	-

A= Avanç.

¹Contribució al creixement.

* Dades revisades.

Font: Direcció General de Política i Promoció Econòmica, Eurostat, INE, Idescat i BEA.

Altres indicadors internacionals

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2011	2012	2013	2013-I	2013-II	2013-III	2013-IV	9-2013	10-2013	11-2013	12-2013
Tipus de canvi \$/euro (nivell)*	1,39	1,29	1,33	1,32	1,31	1,32	1,36	1,34	1,36	1,35	1,37
Preu del petroli (\$ EUA / barril)	40,5	0,2	-2,5	-4,9	-5,3	1,5	-1,1	0,4	-2,0	-1,8	0,4

Font: Banc d'Espanya.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2011	2012	2013	2013-I	2013-II	2013-III	2013-IV	9-2013	10-2013	11-2013	12-2013
Catalunya											
Índex de producció industrial ¹	-1,0	-4,7	-	-0,7	0,3	1,4	-	1,4	-1,5	5,9	-
Consum de ciment	-21,2	-30,1	-	-28,7	-20,0	-13,1	-	-16,0	-	-	-
Xifra negoci activitats de serveis	-0,6	-5,3	-	-8,2	-2,2	-0,1	-	4,6	3,2	1,2	-
Vendes de comerç al detall ²	-5,7	-6,6	-3,9	-10,5	-5,5	-0,2	0,9	2,4	-0,9	2,8	0,8
Importacions de béns de capital	-8,9	-4,8	-	-18,5	-7,6	4,1	-	11,1	4,7	-	-
Espanya											
Índex de producció industrial ¹	-2,0	-6,4	-	-3,9	-2,5	-0,6	-	1,2	-1,4	2,7	-
Consum de ciment	-16,4	-33,5	-19,2	-29,3	-19,5	-16,8	-9,4	-9,1	-14,3	-5,8	-6,9
Xifra negoci activitats de serveis	-1,4	-6,0	-	-7,6	-2,0	0,0	-	3,6	1,6	0,2	-
Vendes de comerç al detall ²	-5,6	-6,8	-3,9	-9,9	-4,9	-1,4	0,8	2,1	-0,6	2,8	0,3
Importacions de béns de capital	-5,4	-10,3	-	-7,2	1,1	8,6	-	19,5	7,0	-	-

¹Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

²En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2011	2012	2013	2013-I	2013-II	2013-III	2013-IV	9-2013	10-2013	11-2013	12-2013
Catalunya											
Exportacions de béns	12,5	7,1	-	-2,9	3,4	4,1	-	4,6	-3,8	-1,7	-
Importacions de béns	6,9	-2,7	-	-11,2	-2,8	-1,4	-	3,7	1,1	3,9	-
Espanya											
Exportacions de béns	15,2	5,1	-	3,9	11,9	4,4	-	8,3	1,8	-2,2	-
Importacions de béns	9,6	-2,0	-	-6,9	0,6	-0,6	-	4,7	1,1	-0,4	-

Font: Idescat i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2011	2012	2013	2013-I	2013-II	2013-III	2013-IV	9-2013	10-2013	11-2013	12-2013
Catalunya											
Actius	0,0	-2,1	-1,6	-2,6	-2,2	-1,2	-0,3	-	-	-	-
Ocupats	-1,8	-6,2	-2,5	-5,6	-4,6	-1,6	1,9	-	-	-	-
Aturats	8,4	15,3	1,5	7,8	6,3	0,0	-7,3	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	63,4	60,3	60,0	58,9	59,3	60,9	60,9	-	-	-	-
Taxa d'atur*	19,2	22,6	23,4	24,5	23,8	22,8	22,3	-	-	-	-
Afiliats a la Seguretat Social											
Social	-1,7	-3,2	-2,7	-3,9	-3,3	-2,5	-0,9	-2,7	-1,8	-0,4	-0,4
Atur registrat	4,7	6,0	0,5	4,1	1,8	-1,5	-2,5	-1,8	-1,9	-2,1	-3,4
Espanya											
Actius	0,1	-0,2	-1,3	-1,0	-1,5	-1,6	-1,2	-	-	-	-
Ocupats	-1,9	-4,5	-3,1	-4,6	-3,6	-2,9	-1,2	-	-	-	-
Aturats	7,9	15,4	3,9	10,0	5,0	2,2	-1,2	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	58,5	56,2	55,2	54,5	55,1	55,5	55,4	-	-	-	-
Taxa d'atur*	21,6	25,0	26,4	27,2	26,3	26,0	26,0	-	-	-	-
Afiliats a la Seguretat Social											
Social	-1,5	-3,4	-3,1	-4,3	-3,7	-3,1	-1,0	-3,3	-2,2	-0,4	-0,5
Atur registrat	4,8	10,9	2,6	7,1	4,1	1,5	-1,8	0,4	-0,5	-2,0	-3,0
Zona euro											
Ocupació	0,3	-0,7	-	-1,0	-1,0	-0,8	-	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	64,3	63,8	-	62,9	63,6	63,8	-	-	-	-	-
Taxa d'atur *	10,1	11,4	12,1	12,6	11,9	11,7	12,0	-	-	-	-

Font: INE, Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i Eurostat.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2011	2012	2013	2013-I	2013-II	2013-III	2013-IV	9-2013	10-2013	11-2013	12-2013
Catalunya											
Índex de preus de consum	3,3	2,9	1,7	3,2	2,2	1,4	0,1	0,5	-0,1	0,3	0,2
% de variació interanual desembre	2,5	3,6	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	1,8	2,1	1,9	3,0	2,7	1,7	0,3	1,1	0,3	0,4	0,3
Índex de preus industrials	6,5	3,3	0,7	1,9	0,5	0,7	-0,1	0,5	-0,1	-0,6	0,3
Salaries pactats en convenis ¹	2,79	2,03	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cost laboral total ²	1,2	-0,3	-	-1,1	0,6	0,0	-	-	-	-	-
Espanya											
Índex de preus de consum	3,2	2,4	1,4	2,6	1,7	1,2	0,1	0,3	-0,1	0,2	0,3
% de variació interanual desembre	2,4	2,9	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	1,7	1,6	1,4	2,2	1,9	1,3	0,3	0,8	0,2	0,4	0,2
Índex de preus harmonitzat	3,1	2,4	1,5	2,8	1,8	1,3	0,2	0,5	0,0	0,3	0,3
Índex de preus industrials	6,9	3,8	0,6	1,6	0,4	0,4	0,0	0,1	-0,16	-0,48	0,57
Salaries pactats en convenis ¹	2,29	1,21	-	0,55	0,65	0,56	-	0,56	0,55	0,60	0,57
Cost laboral total ²	1,2	-0,6	-	-1,4	-0,3	0,2	-	-	-	-	-
Zona euro											
Índex de preus harmonitzat	2,7	2,5	1,4	1,9	1,4	1,3	0,8	1,1	0,7	0,9	0,8
% de variació interanual desembre	2,7	2,2	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	1,7	1,8	1,3	1,5	1,2	1,3	1,0	1,2	1,0	1,1	0,9
Índex de preus industrials	5,9	2,7	-	1,2	-0,1	-0,6	-	-0,9	-1,3	-1,2	-

¹Fins al final del període: les dades anuals inclouen les revisions pactades.

²Cost per treballador i mes.

Font: INE, Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, i Eurostat.

Requadre 1. La renda familiar disponible bruta a les comarques catalanes

Les darreres dades publicades per l'Idescat sobre la renda familiar disponible bruta (RFDB) de les comarques de Catalunya permeten ampliar l'anàlisi territorial desenvolupada en el número anterior de *Nota de Conjuntura Econòmica* (78, octubre del 2013) sobre el PIB i el PIB per habitant de les comarques catalanes. De la mateixa manera que la distribució del PIB mostra en quin territori es genera el valor afegit, la distribució de la renda familiar mostra els ingressos disponibles per la població resident en cada territori. La part principal d'aquests ingressos es deriva de l'activitat productiva, que pot exercir-se en el mateix àmbit comarcal de residència, o en un altre; aquests ingressos derivats del treball i del capital són els ingressos primaris. Per al còmput de la RFDB cal afegir a aquests recursos el resultat (positiu o negatiu) del procés distributiu que prové bàsicament del sector públic. D'aquesta manera, la RFDB és la magnitud que mostra els recursos disponibles de les famílies en cada territori una vegada s'han incorporat els fluxos de prestacions socials (en efectiu) i els pagaments d'impostos directes que recauen en les rendes familiars. Per aquest motiu, la distribució de la RFDB pot ser substancialment diferent de la distribució del PIB; hi incideixen especialment factors com la mobilitat laboral entre comarques, la situació laboral dels residents, l'edat, les prestacions socials rebudes, el volum d'impostos directes, etc.

Les darreres dades de la RFDB estan referides als anys 2008, 2009 i 2010. A més d'informació comarcal, l'Idescat ofereix dades de la RFDB per àmbits del Pla territorial, per províncies, i per municipis de més de 5.000 habitants. En aquest requadre es presenten les dades comarcals i s'analitza l'evolució de la RFDB i la RFDB per habitant entre el 2008 i el 2010. També es presenta la distribució comparativa de la RFDB i el PIB comarcal per al 2010.

La RFDB de Catalunya el 2010 superava els 125.000 milions d'euros, un 1,5 % menys que el 2008. En aquests anys la RFDB per habitant passa de 17.400 euros el 2008 a 16.900 euros el 2010, amb una disminució del 2,9 %. L'any 2010 les rendes primàries netes de les llars de Catalunya eren un 11,1 % superiors a la seves RFDB, de manera que

en el procés distributiu que recull el compte de distribució secundària de la renda es va detreure un 11,1 % d'aquestes rendes primàries. L'evolució de la RFDB entre el 2008 i el 2010 mostra que durant el 2009 la RFDB disponible va créixer un 1,2 %, gràcies al fort augment de les prestacions socials i a la disminució d'impostos i cotitzacions socials, mentre que el 2010 va caure un 2,4 %, tot i que la reducció de les rendes primàries va ser més intensa el 2009 (-3,4 %) que el 2010 (-2,7 %).

Renda familiar disponible bruta a Catalunya

	Milers de milions d'euros (2010)	% sobre RFDB	% de variació	
			2009/2008	2010/2009
Compte d'assignació de la renda primària				
Remuneració d'assalariats (recursos)	97	77,3	-3,0	-2,0
Excedent brut d'explotació (recursos)	35	28,3	-6,5	-3,4
Rendes netes de la propietat (recursos)	7	5,5	6,7	-8,3
Saldo total de rendes primàries netes	139	111,1	-3,4	-2,7
Compte de distribució secundària de la renda				
Prestacions socials (recursos)	31	24,9	13,4	4,6
Altres transferències corrents (recursos)	8	6,7	-4,1	-6,2
Impostos sobre renda, patrimoni, etc. (usos)	-16	-12,8	-11,1	4,2
Cotitzacions socials efectives (usos)	-26	-20,6	-5,5	-0,7
Cotitzacions socials imputades (usos)	-3	-2,3	9,2	0,8
Altres transferències corrents (usos)	-9	-7,0	-2,7	-4,0
Renda familiar bruta disponible	125	100,0	1,2	-2,4

Font: elaboració a partir de les dades de l'Idescat.

Evolució comarcal de la RFDB en el període 2008-2010

Només 7 de les 41 comarques catalanes van augmentar la RFDB del conjunt d'habitants entre el 2008 i el 2010: la Conca de Barberà (3,4 %), el Pla d'Urgell (2,4 %), la Ribera d'Ebre (1,9 %), el Priorat (1,4 %), la Segarra (0,5 %), el Gironès (0,2 %) i el Vallès Occidental (0,1 %). La RFDB va disminuir a la resta de comarques, sobretot a la Vall d'Aran (-6,9 %) i a l'Alt Urgell (-6 %), on les taxes de retrocés són molt superiors a la taxa mitjana de Catalunya (-1,5 %). Al seu torn, l'evolució de la RFDB i la de la població han determinat el resultat de la RFDB per habitant. Així, de les 7 comarques que havien augmentat la RFDB global, només 2 van augmentar la RFDB per habitant: la Conca de Barberà (2,8 %) i la Ribera d'Ebre (1,1 %). El Priorat la va mantenir estable i les 38 comarques restants la van reduir, en especial la Vall d'Aran (-6,8 %), l'Alt Urgell (-6 %) i la Selva (-6,7 %). En aquest darrer cas, tot i que la RFDB agregada no és una de les que han baixat més, l'augment de la població fa que hi empitjori significativament la RFDB per habitant.

Principals magnituds comarcals en relació amb la mitjana de Catalunya

La distribució comarcal de la RFDB per habitant és més homogènia que la del PIB per habitant, ja que la població i els seus ingressos estan més distribuïts en el territori que els factors productius. Si mirem els valors respecte de l'índex de Catalunya = 100, la RFDB per habitant presenta una desviació estàndard de 5,5 punts, mentre que la desviació estàndard del PIB per habitant arriba a 28,2 punts.

Pel que fa a la distribució de la RFDB per habitant, hi ha un rang de valors que va des del màxim de la Vall d'Aran (19.200 euros, un 14 % més que la mitjana de Catalunya) fins al mínim de l'Anoia (15.300 euros, un 9,1% menys que la mitjana catalana). La posició d'aquestes dues comarques en termes de PIB per habitant és molt més extrema: el PIB per habitant de la Vall d'Aran és un 42,1 % superior al valor mitjà, mentre que el de l'Anoia és un 21,4 % inferior. Entre les comarques que tenen una RFDB per habitant més alta destaquen la Conca de Barberà (un 9,9 % superior a la mitjana) i el Pallars Jussà (un 7,8 % superior). En canvi, en termes de PIB per habitant, la Conca de Barberà se situa en la mitjana catalana, i el Pallars Jussà, força per sota (-11,2 %).

Les comarques que tenen una RFDB per habitant més baixa són el Baix Llobregat (-9,9 %), la Selva (-8,5 %) i l'Anoia (-9,1 %). En algunes comarques la diferència entre el PIB i la RFDB per habitant és especialment elevada. Així, el Priorat, el Montsià i el Baix Penedès tenen una RFDB molt superior al PIB relatiu: les diferències superen els 30 punts. Per contra, tenen un PIB per habitant comparativament força superior a la RFDB per habitant la comarca de la Vall d'Aran i la de la Ribera d'Ebre, que és un cas excepcional, a causa de la forta aportació del sector energètic al VAB.

Evolució de les principals magnituds comarcals en el període 2008-2010

	% de variació de la RFDB	% variació de la RFDB per habitant
Alt Camp	-0,5	-2,3
Alt Empordà	-2,0	-4,0
Alt Penedès	-0,6	-2,9
Alt Urgell	-6,0	-6,0
Alta Ribagorça	-4,4	-4,3
Anoia	-0,7	-3,2
Bages	-2,5	-3,6
Baix Camp	-2,6	-4,7
Baix Ebre	-2,1	-1,2
Baix Empordà	-1,4	-2,3
Baix Llobregat	-1,5	-3,7
Baix Penedès	-1,0	-4,7
Barcelonès	-2,0	-2,2
Berguedà	-3,4	-3,5
Cerdanya	-3,8	-4,3
Conca de Barberà	3,4	2,8
Garraf	-2,1	-4,7
Garrigues	-2,9	-2,8
Garrotxa	-1,6	-2,8
Gironès	0,2	-2,2
Maresme	-1,9	-4,5
Montsià	-2,1	-3,0
Noguera	-1,7	-2,3
Osona	-1,8	-3,7
Pallars Jussà	-2,4	-4,7
Pallars Sobirà	-3,9	-4,3
Pla de l'Estany	-2,7	-1,1
Pla d'Urgell	2,4	-5,3
Priorat	1,4	0,0
Ribera d'Ebre	1,9	1,1
Ripollès	-1,9	-0,5
Segarra	0,5	-1,8
Segrià	-1,1	-3,9
Selva	-3,5	-6,7
Solsonès	-3,8	-4,1
Tarragonès	-2,1	-5,0
Terra Alta	-2,0	-2,3
Urgell	-0,1	-1,6
Vall d'Aran	-6,9	-6,8
Vallès Occidental	0,1	-2,3
Vallès Oriental	-0,6	-2,5
Catalunya	-1,5	-2,9

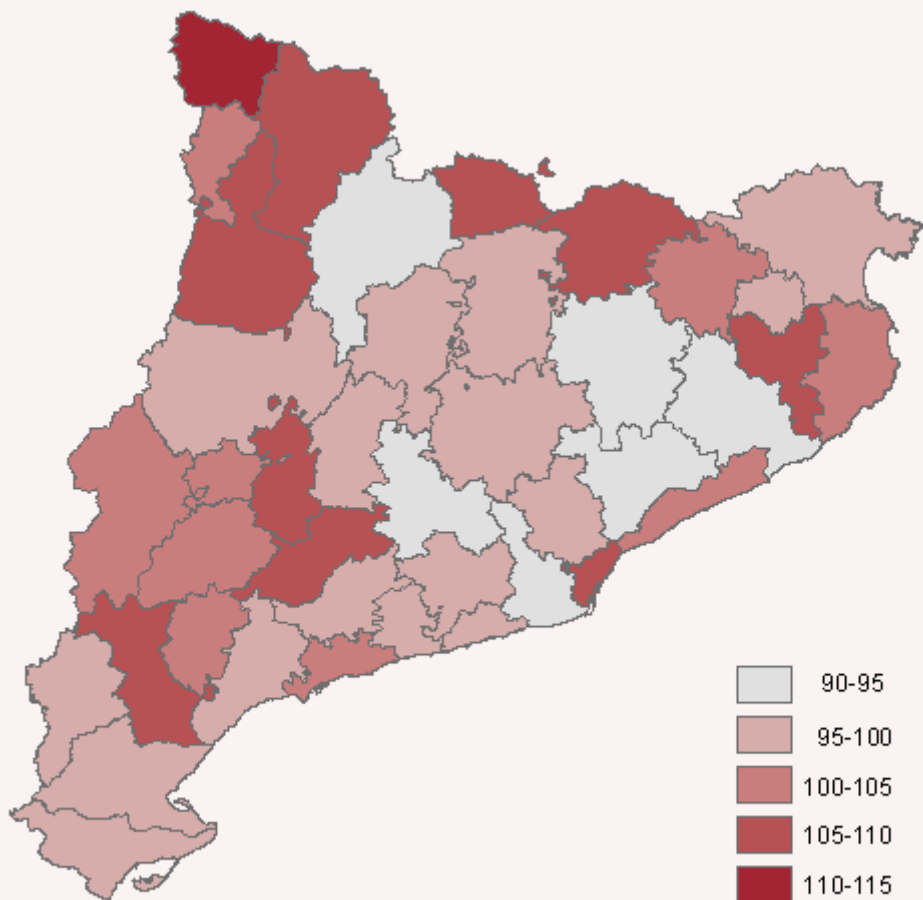
Font: elaboració a partir de les dades de l'Idescat.

Comarques de Catalunya per RFDB i PIB per habitant (2010)

	RFDB per habitant		PIB per habitant		
	Catalunya=100	Milers d'euros	Catalunya=100	Milers d'euros	
Vall d'Aran	114,0	19,2	Ribera d'Ebre	235,4	65,1
Conca de Barberà	109,9	18,5	Val d'Aran	142,1	39,3
Pallars Jussà	107,8	18,2	Alta Ribagorça	120,3	33,3
Ripollès	107,6	18,2	Barcelonès	118,8	32,9
Urgell	107,6	18,2	Cerdanya	112,2	31,1
Pallars Sobirà	106,5	18,0	Tarragonès	109,6	30,3
Gironès	106,4	18,0	Alt Penedès	108,5	30,0
Cerdanya	105,5	17,8	Pallars Sobirà	106,7	29,5
Barcelonès	105,4	17,8	Gironès	103,0	28,5
Ribera d'Ebre	105,2	17,7	Vallès Oriental	101,4	28,1
Pla de l'Estany	104,9	17,7	Ripollès	100,8	27,9
Alta Ribagorça	104,5	17,6	Garrotxa	100,6	27,8
Garrotxa	104,4	17,6	Conca de Barberà	100,1	27,7
Priorat	103,4	17,4	Catalunya	100,0	27,7
Garrigues	103,2	17,4	Baix Llobregat	99,7	27,6
Segrià	102,9	17,4	Osona	96,7	26,8
Maresme	101,5	17,1	Vallès Occidental	95,9	26,5
Tarragonès	100,8	17,0	Pla d'Urgell	95,5	26,4
Baix Empordà	100,5	17,0	Segarra	93,5	25,9
Catalunya	100,0	16,9	Solsonès	92,4	25,6
Alt Empordà	99,9	16,9	Segrià	90,9	25,2
Noguera	99,9	16,9	Baix Camp	89,1	24,7
Segarra	99,8	16,8	Pallars Jussà	88,8	24,6
Terra Alta	99,8	16,8	Alt Camp	88,4	24,5
Alt Camp	99,6	16,8	Alt Empordà	87,1	24,1
Vallès Occidental	99,5	16,8	Urgell	85,5	23,7
Alt Penedès	97,8	16,5	Bages	85,5	23,7
Baix Penedès	97,4	16,4	Baix Empordà	85,1	23,6
Solsonès	97,4	16,4	Alt Urgell	83,9	23,2
Berguedà	97,3	16,4	Selva	83,4	23,1
Baix Camp	97,2	16,4	Berguedà	81,5	22,6
Garraf	96,7	16,3	Baix Ebre	80,3	22,2
Bages	96,4	16,3	Noguera	79,8	22,1
Pla d'Urgell	96,3	16,2	Anoia	78,6	21,8
Baix Ebre	95,9	16,2	Garrigues	78,4	21,7
Montsià	95,4	16,1	Pla de l'Estany	75,9	21,0
Osona	92,9	15,7	Terra Alta	75,6	20,9
Vallès Oriental	92,9	15,7	Maresme	69,8	19,3
Alt Urgell	92,3	15,6	Garraf	68,8	19,0
Baix Llobregat	92,0	15,5	Baix Penedès	65,4	18,1
Selva	91,5	15,4	Montsià	62,2	17,2
Anoia	90,9	15,3	Priorat	54,5	15,1

Font: elaboració a partir de les dades de l'Idescat.

**La renda familiar disponible bruta per habitant a les comarques catalanes
l'any 2010**
(Índex Catalunya = 100)

Font: elaboració a partir de dades de l'Idescat.

Requadre 2. El règim de tinença dels habitatges a Catalunya

Una de les principals fonts estadístiques per a l'estudi del parc d'habitatges de Catalunya segons el règim de tinença és el cens de població i habitatges de l'any 2011 (publicat per l'Idescat i l'INE). Segons aquesta informació, l'any 2011 un 74,3 % dels habitatges principals eren de propietat. Pel que fa al 25,7 % restant, un 19,8 % d'habitatges eren de lloguer (a preu de mercat), un 1,8 % eren cedits gratuïtament o a un preu molt baix (per un familiar, una empresa, etc.) i un 4,1 % corresponien a altres formes de tinença. Quant al pes de l'endeutament hipotecari, el cens mostra que un 34,9 % dels habitatges principals eren de propietat i estaven totalment pagats, un 34,1 % eren habitatges de propietat amb càrregues financeres i un 5,4 % procedien d'una donació o d'una herència.

Estructura dels habitatges principals a Catalunya per règim de tinença

Habitatges	Total	Propietat					Altres formes	Total habitatges
		Pagat	Amb Herència o pagaments pendants	Lloguer a preu de mercat	gratuïta o a preu reduït	per donació		
Nombre d'habitatges.								
Any 2011	2.188.657	1.026.791	1.003.080	158.786	582.701	54.279	119.307	2.944.944
Percentatge sobre el total. Any 2011	74,3	34,9	34,1	5,4	19,8	1,8	4,1	100,0
Percentatge sobre el total. Any 2001	79,1	45,9	27,6	5,5	16,6	1,6	2,7	100,0

Font: cens d'habitatges (Idescat i INE).

Si es comparen aquestes dades amb les del cens anterior (de l'any 2001), s'observa que el 2001 el pes de la propietat era un 79,1 %, superior, mentre que el pes del lloguer era un 16,6 % inferior. Per tant, arran de la crisi, el lloguer ha crescut en detriment de la propietat: el deteriorament econòmic i les fortes restriccions del crèdit fan molt difícil l'adquisició d'un nou habitatge. També cal tenir en compte que durant aquesta etapa s'ha produït una entrada molt intensa de població estrangera a Catalunya. El cens mostra que, a les llars on almenys un membre és estranger, el percentatge d'habitatges de lloguer s'eleva fins a un 58,6 %. D'altra banda, l'any 2001 la proporció d'habitatges principals de propietat i amb càrregues financeres era d'un 27,6 %, percentatge força inferior al que es registrava deu anys després (d'un 34,1 %). La presència més gran d'habitatges amb hipoteca reflecteix l'intens procés d'endeutament que van experimentar les llars catalanes els anys 2000-2008, període en què les condicions de crèdit eren molt favorables.

Estructura del parc d'habitatges principals per règim de tinença (2011)
(% sobre el total)

	Propietat	Lloguer a preu de mercat	Cessió gratuïta o a preu reduït	Altres formes	Total llars
Andalusia	81,7	9,8	2,8	5,7	100,0
Aragó	79,6	13,4	2,5	4,5	100,0
Astúries	79,9	12,5	2,6	5,0	100,0
Illes Balears	70,4	21,6	2,9	5,2	100,0
Canàries	70,8	16,2	3,1	9,9	100,0
Cantàbria	81,5	9,6	2,6	6,3	100,0
Castella i Lleó	81,7	9,9	2,6	5,7	100,0
Castella - la Manxa	81,9	10,3	2,6	5,3	100,0
Catalunya	74,3	19,8	1,8	4,1	100,0
País Valencià	82,7	10,5	2,2	4,6	100,0
Extremadura	81,7	8,4	3,8	6,1	100,0
Galícia	77,9	11,4	2,9	7,9	100,0
Madrid	76,8	17,4	1,9	3,9	100,0
Múrcia	80,8	12,0	2,4	4,7	100,0
Navarra	82,6	10,9	2,1	4,3	100,0
País Basc	84,2	9,8	1,7	4,2	100,0
La Rioja	82,0	11,6	2,3	4,1	100,0
Espanya	78,9	13,5	2,4	5,2	100,0

Font: Cens d'habitatges 2011 (INE).

L'INE també ofereix dades de l'estructura del parc d'habitatges principals per comunitats autònomes. La informació del cens del 2011 posa de manifest que la proporció de propietaris és més alta a Espanya que a Catalunya, on un 78,9 % dels habitatges principals són de propietat, i un 13,5 %, de lloguer. De fet, els territoris on es registra més presència del lloguer són les Illes Balears (21,6 %), Catalunya (19,8 %) i Madrid (17,4 %). En canvi, els territoris on predominen més els habitatges de propietat són el País Basc (84,2 % de les llars), el País Valencià (82,7 %) i Navarra (82,6 %).

D'altra banda, a més del cens d'habitatges, hi ha altres operacions estadístiques que proporcionen informació sobre el règim de tinença dels habitatges. Aquest és el cas de l'Enquesta de condicions de vida —que publiquen l'Idescat i l'INE—, que ofereix dades anuals dels anys 2004-2012. Dins d'aquest període, l'any en què la proporció d'habitatges de propietat va ser més alta és el 2005 (un 77,8 % de les llars de Catalunya). D'aleshores ençà, s'ha produït un descens gradual

del percentatge d'habitatges de propietat, de manera que l'any 2012 ha arribat a un 74,4 %, proporció similar a la que registra el cens.

Finalment, cal destacar que la informació que proporciona Eurostat per als països europeus no és directament comparable amb la de Catalunya, ja que les dades d'Eurostat (que es basen en l'Enquesta de condicions de vida) fan referència als percentatges de població per règim de tinença de l'habitatge (i no a percentatges d'habitatges). Tot i això, aquestes dades permeten conèixer els grans trets de la situació a la UE. Així, els països de l'antic bloc de l'est són els que mostren un percentatge més alt de propietaris: l'any 2012, més d'un 90 % de la població vivia en habitatges de propietat a Romania, Lituània, Hongria i Eslovàquia. També és molt rellevant el pes de la propietat a les economies del sud d'Europa: un 78,9 % a Espanya, un 75,9 % a Grècia i un 74,5 % a Portugal. Per contra, els països on el lloguer preval sobre la propietat són Alemanya, Àustria i França, que tenen una proporció de propietaris d'un 53,3 %, d'un 57,5 % i d'un 63,7 %, respectivament. Així mateix, el règim de lloguer gratuït o a un preu reduït té un paper destacat a Eslovènia, el Regne Unit, França i Àustria, (la proporció de persones en aquest tipus d'habitatge és d'un 18,3 %, d'un 17,5 %, d'un 16,8 % i d'un 16,4 %, respectivament).

Requadre 3. Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014

El 22 de gener del 2014 el Parlament de Catalunya va aprovar els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014. Aquests pressupostos fan referència a l'Administració general de la Generalitat, el Servei Català de la Salut (CatSalut), l'Institut Català de la Salut (ICS), l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) i les entitats autònomes administratives, però exclouen altres entitats de la resta del sector públic.

El límit de dèficit dels comptes de la Generalitat que ha fixat el Govern de l'Estat per al 2014 és l'1 % del PIB català. En termes absoluts, aquest percentatge equival a 1.979 milions d'euros, la qual cosa implica que el dèficit fixat per al 2013, l'1,58 % del PIB, s'ha reduït en 1.085 milions d'euros.

Dades bàsiques dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014 (milions d'euros)

Ingressos no financers	23.888
Despeses no financeres	25.836
Resultat no financer	1.948
Ajustos d'acord amb el SEC (base 2000)	-31
Dèficit d'acord amb el SEC (base 2000)	-1.979
% del dèficit en el PIB català d'acord amb el SEC	1,00

Font: pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014.

Aquests pressupostos preveuen uns ingressos no financers de 23.888 milions d'euros i unes despeses no financeres de 25.836 milions d'euros, la qual cosa comporta un dèficit pressupostari de 1.948 milions d'euros. A més a més, segons la metodologia del sistema de comptes europeus (SEC, 2000), a aquest import cal afegir-hi el resultat pressupostari d'altres entitats que també es consideren incloses en l'àmbit Administració pública (31 milions d'euros), de manera que el dèficit final dels comptes pressupostaris és de 1.979 milions d'euros.

Cal indicar que les despeses previstes per interessos del deute que inclouen els pressupostos del 2014 sumen més de 2.000 euros. Això vol dir que és la primera vegada en els darrers anys que, si no es consideren aquestes despeses, el saldo primari dels pressupostos presenta un superàvit, de 97,9 milions d'euros, xifra que equival a un 0,05 % del PIB.

Els pressupostos del 2014 persegueixen el manteniment de la despesa per evitar que hi hagi més ajustos dels que ja s'han hagut de fer els darrers anys. Per això, la reducció del dèficit públic se centra en un augment dels ingressos.

La totalitat dels ingressos pressupostaris del 2014 no és comparable amb la que es va preveure per al 2013, atès que la pròrroga pressupostària no s'efectua sobre els ingressos, sinó sobre les despeses. Tanmateix, es poden analitzar l'evolució d'alguns tributs i la dels ingressos de l'Estat que estan subjectes a bestretes, la quantia de les quals es fixa en els pressupostos generals de l'Estat.

Pressupost d'ingressos del sector públic administratiu (2014)

(milions d'euros)

	Previsions inicials
Impostos directes	7.697
Impostos indirectes	8.703
Taxes i altres ingressos	647
Transferències corrents	4.496
Ingressos patrimonials	1.456
Alienació d'inversions	864
Transferències de capital	25
Ingressos no financers	23.888

Font: pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014.

En els pressupostos del 2014 es preveuen diverses mesures per incrementar els recursos: ingressos puntuals, que no tenen caràcter recurrent (864 milions d'euros per alienació d'immobles i 1.454 milions per concessions i altres ingressos patrimonials) i mesures tributàries. Així, destaquen la modificació de les bonificacions de l'impost sobre successions i donacions –que fa incrementar un 6,5 % els ingressos previstos per aquesta figura–, la creació de l'impost sobre la producció termonuclear de l'energia elèctrica –que es preveu que generarà uns ingressos de 21,6 milions d'euros– i la creació de diverses taxes. Al mateix temps, l'agost del 2013 es van augmentar els

tipus impositius de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, mesura que es preveu que farà que la recaptació d'aquest impost s'incrementi un 2,6 %.

D'altra banda, els recursos del 2014 provinents del model de finançament disminueixen un 3,2 %. Pel que fa als ingressos tributaris, la bestreta establerta segons les previsions del Ministeri d'Hisenda corresponent a l'IVA s'incrementa un 1,3 %, però la de l'IRPF disminueix un 4 %. Els recursos que es preveu que aportarà l'impost sobre el patrimoni són un 16 % inferiors als del 2013, any en què es van obtenir ingressos extraordinaris, com a conseqüència de l'amnistia fiscal que va decretar el Govern de l'Estat.

Pel que fa als ingressos per transferències, l'import negatiu de la bestreta del fons de garantia dels serveis públics fonamentals és un 4,2 % més gran que l'any anterior. Al seu torn, la bestreta del fons de suficiència global es redueix un 21 %, d'una banda, perquè la taxa de variació de l'índex ingressos tributaris de l'Estat (ITE) –de la qual depèn l'evolució del fons– és negativa, i de l'altra, perquè l'increment de tipus de l'IVA i dels impostos especials es compensa amb un ajust a la baixa d'aquesta transferència. Així mateix, en el conjunt dels ingressos per transferències que inclouen els pressupostos de la Generalitat, cal considerar-hi la transferència corresponent a la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, que augmenta un 16 %, tot i que la Generalitat únicament hi té un paper d'intermediària.

Per acabar, cal destacar que es preveu que els ingressos generats en la liquidació de l'any 2012 pels diversos conceptes del model de finançament autonòmic seran un 29,9 % inferiors als que es van ingressar durant el 2013.

Pressupost de despeses del sector públic administratiu (2014)

(milions d'euros)

	Crèdits inicials	% de variació 2014/2013
Remuneracions del personal	6.599	0,3
Compra de béns corrents i serveis	7.002	1,8
Interessos	2.077	4,1
Transferències corrents	9.093	9,2
Fons de contingència	45	-78,8
Inversions reals	508	-34,7
Transferències de capital	511	0,1
Despeses no financeres	25.836	2,2

Font: pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2014.

Les despeses no financeres del sector públic administratiu, que sumen un total de 25.836 milions d'euros en els pressupostos de la Generalitat per al 2014, són un 2,2 % superiors als crèdits que es van establir en la pròrroga pressupostària vigent el 2013. L'increment de despeses més destacat afecta les que es financen amb ingressos finalistes, de manera que l'augment de la resta de despeses és molt inferior, d'un 0,6 %.

Les remuneracions del personal s'incrementen lleugerament (un 0,3 %), com a conseqüència de la integració de les estructures d'algunes entitats de dret públic en diversos departaments. Es mantenen vigents les diverses mesures de contenció de despeses de personal que s'han aplicat fins ara: la supressió d'una paga extra i la reducció, en un 15 %, de la jornada laboral i del sou del personal interí. D'altra banda, també es mantenen les polítiques d'amortització de places i de limitació de substitució del personal jubilat, així com altres mesures que estan en la mateixa línia. La compra de béns corrents i serveis s'incrementa un 1,8 % en el conjunt del pressupost. Això no obstant, aquesta despesa es manté estable en el subsector del CatSalut, l'ICS i l'ICASS, que, amb els concerts sanitaris i la medicació hospitalària, suposa la major part d'aquest capítol.

Una de les despeses que s'incrementa més (a banda de les transferències corrents) és la d'interessos del deute, que augmenta un 4,1 % en termes relatius i supera els 2.000 milions d'euros.

Al seu torn, les transferències corrents s'incrementen un 9,2 %, principalment per efecte de les transferències en concepte de participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat. Sense aquesta partida, la resta de les transferències corrents creix un 5,9 %. Aquest capítol inclou 91 milions d'euros addicionals per a la renda mínima inserció, ajuts de menjador i altres programes socials.

Finalment, les operacions de capital continuen l'ajust que es va iniciar el 2011, després d'un període de creixement de les inversions. En comparació amb l'any anterior, les inversions reals que preveuen els pressupostos per al 2014 cauen un 34,7 % i les transferències de capital pràcticament es mantenen estables. Cal tenir en compte que, a més de les despeses destinades a les inversions de l'exercici, els pressupostos de la Generalitat inclouen les despeses de capital corresponents a mètodes de pagament diferit d'inversions efectuades anteriorment.